



3.3 กระบวนท่าพ็อน

กระบวนท่าพ็อน เป็นส่วนสำคัญของการแสดงเป็นสื่อที่ทำให้ผู้ชม สามารถสัมผัสและจินตนาการ โดยผ่านกระบวนท่า ลีลาที่เคลื่อนไหว ประกอบการแปรแถว เพื่อให้เกิดอรรถรสอย่างสมบูรณ์

ในการแสดงชุดนี้เป็นการชุมนุมเทวดา ฉะนั้นการออกแบบกระบวนท่า จึงต้องมีความเป็นทิพย์ ของเทพ หรือเทวดา แต่แฝงไว้ด้วยความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ในตัว ในรูปแบบนาฏศิลป์ไทย และนาฏศิลป์ล้านนา ผสมผสานกัน เคลื่อนไหวประพันธ์เพลงขึ้นใหม่ โดยขั้นตอนการสร้างสรรคเพลงประกอบการแสดง และดนตรี ประกอบการแสดง ผู้วิจัยจะอธิบายโดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 3.3.1 ขั้นตอนการสร้างสรรคกระบวนท่าพ็อน
 - 3.3.2 ลักษณะ และความหมายของกระบวนท่าพ็อน
 - 3.3.3 รูปแบบการแปรแถว
 - 3.3.4 การคัดเลือกผู้แสดงและฝึกซ้อมการแสดง
- 3.3.1 ขั้นตอนการสร้างสรรคกระบวนท่าพ็อน
 - 3.3.1.1 การกำหนดแนวคิด (design conception)
 - 3.3.1.2 การออกแบบร่าง (design exploration)
 - 3.3.1.3 การพัฒนาแบบ (design development)
 - 3.3.1.4 การประกอบสร้าง (design construction)
 - 3.3.1.5 การเก็บรายละเอียด (design refinement)
 - 3.3.1.6 กระบวนท่าพ็อนแบบสมบูรณ์ (final design)



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3.3.1.1 การกำหนดแนวคิด (design conception)

การกำหนดแนวคิดเป็นการฟ้อนของเทวดาทรงเครื่องแบบล้านนา โดยศึกษาด้านแบบจากรูปแบบโบราณคดี ทั้ง 5 ชุด ได้แก่ ระบุว่าทวารวดี ระบุว่าศรีวิชัย ระบุว่าลพบุรี ระบุว่าเชียงแสน และระบุว่าสุโขทัย เนื่องจากมีกระบวนการทำต้นแบบจากจิตรกรรมและประติมากรรมเช่นเดียวกับฟอนไหว้สาพญาเจ้าเมือง โดยเกิดขึ้นตามแนวความคิดของนายธนิต อยู่โพธิ์ อดีตอธิบดีกรมศิลปากร จึงได้มีดำริให้นางลมุล ยมะคุปต์ ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร และนางเฉลย ศุขะวงนิช ผู้เชี่ยวชาญการสอนนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์) ปีพุทธศักราช 2530 เป็นผู้ประดิษฐ์ทำรำระบุว่าทวารวดี ระบุว่าศรีวิชัย ระบุว่าลพบุรี และระบุว่าเชียงแสน ส่วนท่านผู้หญิงผ่องแผ้ว สนิทวงศ์เสนี ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย กรมศิลปากร ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย) ปีพุทธศักราช 2528 เป็นผู้ประดิษฐ์ทำรำระบุว่าสุโขทัย โดยแต่ละชุดการแสดงมีรายละเอียดดังนี้

ระบุว่าทวารวดี เป็นระบำสมัยทวารวดีที่ อยู่ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 11 –16 ประดิษฐ์ขึ้นจากลักษณะท่วงท่าอากัปกริยาของมนุษย์ และเทวรูป รวมทั้งอาภรณ์ และเครื่องประดับที่ปรากฏอยู่บนภาพปั้นภาพแกะสลัก ที่ค้นพบในประเทศไทย ณ โบราณสถาน ตำบลคูบัว จังหวัดราชบุรี อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และที่ตำบลโคกไม้เดนและจันเสน จังหวัดนครสวรรค์

ระบุว่าศรีวิชัยเป็นระบำที่อาศัยหลักฐานจากศิลปกรรมภาพจำหลักที่พระสถูปบุโรพุทโธในเกาะชวา ซึ่งเชื่อกันว่าอยู่ในสมัยราชวงศ์ไศเลนทร์ อันเป็นยุคเดียวกันกับสมัยศรีวิชัย สร้างขึ้นในราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ 8 การแต่งทำนองเพลง กระบวนท่ารำ และเครื่องแต่งกาย ประดิษฐ์ขึ้นจากลักษณะที่ปรากฏอยู่บนภาพจำหลักผสมกับท่วงท่าของนาฏศิลป์ชวา

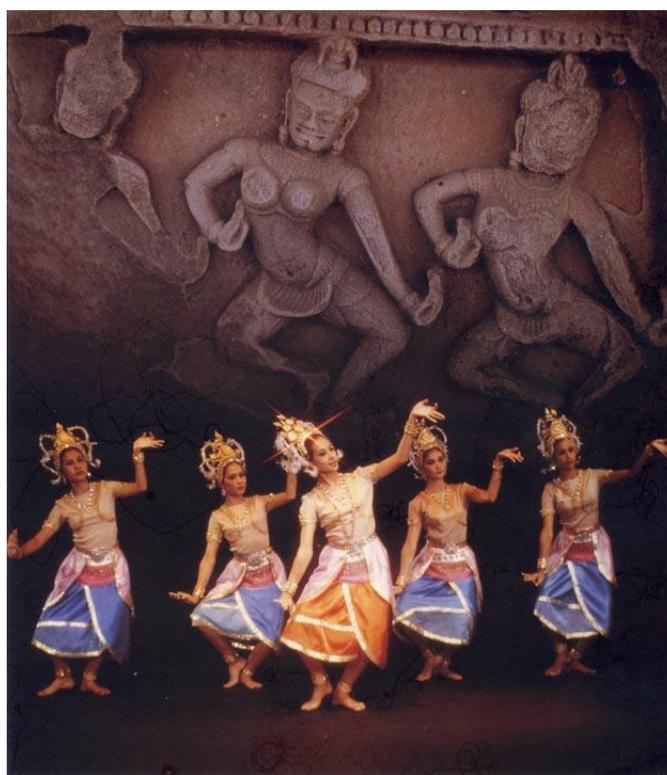
ระบุว่าลพบุรี อยู่ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 16 – 19 ประดิษฐ์ขึ้น โดยอาศัยหลักฐานจากโบราณวัตถุ และภาพจำหลักตามโบราณสถาน ซึ่งสร้างขึ้นตามแบบศิลปะของขอม ที่อยู่ในประเทศกัมพูชา และประเทศไทย อาทิ พระปราสาทสามยอดในจังหวัดลพบุรี ทั้หลังประตูระเบียงตะวันตกของปราสาทหินพิมายในจังหวัดนครราชสีมา ปราสาทหินพรมรังในจังหวัดบุรีรัมย์



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ระบำเชียงใหม่ ประดิษฐ์ขึ้นตามแบบศิลปะ และโบราณวัตถุสถานเชียงใหม่ นักโบราณคดี กำหนดสมัยเชียงใหม่ อยู่ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 17 – 25 ทำรำที่ประดิษฐ์ขึ้นมีลักษณะผสมผสานระหว่างไทยภาคเหนือ ลาว และไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระบำสุโขทัย อยู่ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19 – 20 นับเป็นยุคสมัยที่ชนชาติไทย เริ่มสร้างสรรค์ ศิลปะด้านนาฏศิลป์ และดนตรีให้เป็นสมบัติประจำชาติ โดยอาศัยหลักฐานอ้างอิงที่กล่าวไว้ในเอกสาร และหลักฐานศิราจารึก ประกอบศิลปกรรมอื่น ๆ การแต่งทำนองเพลง กระทบนทำรำ และเครื่องแต่งกาย ประดิษฐ์ขึ้นให้มีลักษณะที่อ่อนช้อยงดงาม ตามแบบอย่างของศิลปะสมัยสุโขทัย



รูปที่ 3.186 : ระบำพบุรีถอดแบบทำรำจากประติมากรรม
ที่มา : หนังสือลักษณะไทย



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3.3.1.2 การออกแบบร่าง (design exploration)

ในกระบวนการออกแบบร่างของท่าพ่อนพญาจำเมืองในแต่ละท่าพ่อน ได้รับแรงบันดาลใจ และ ท่าพ่อนที่มาจากท่าพ่อนและการรำแบบนาฏศิลป์ไทย รวมถึงการนำมาผสมผสานให้เกิดท่าพ่อนใหม่เพื่อให้มีความงดงามตามแบบนาฏศิลป์ล้านนา ดังนั้นในกระบวนการนี้จึงคัดเอาท่าพ่อนแบบร่างจาก นายรัตนะ ตาแปง ซึ่งเป็นลูกศิษย์ นางบัวเรียว รัตนมณีภรณ์ ครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ 7 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เนื่องมาจากการพ่อนสายนี้ได้รับการยอมรับในวงการนาฏศิลป์ล้านนา และยังเป็นผู้สืบทอดการพ่อนปฐมลายเจิง คนแรกของนายคำ กาไวย์ ศิลปินแห่งชาติ โดยท่าต้นแบบดังกล่าวจึงได้รับอิทธิพลการนาฏศิลป์ล้านนาสายของ นางบัวเรียว รัตนมณีภรณ์ และ นายคำ กาไวย์ ที่ใช้ในการออกแบบร่างในกลุ่มของนาฏศิลป์ล้านนา

3.3.1.3 การพัฒนาแบบ (design development)

การพัฒนาท่าพ่อนที่ได้จากนายรัตนะ ตาแปง ซึ่งมีกระบวนการพ่อนเชิง สายของ นางบัวเรียว รัตนมณีภรณ์ และการพ่อนเชิงปฐมลายเจิงสา ของนายคำ กาไวย์ ได้คัดเลือกเอาท่าพ่อนที่มีความเหมาะสมกับการพ่อนที่ทำให้เกิดความรู้สึกสงบ ผู้ชมได้ชมแล้วมีความสุขสบายใจ เป็นท่าพ่อนไม่ห้าวหาญจนเกินไป และยังให้ความรู้สึกว่าเป็นการคุ้มครอง และมีความชื่นชมยินดีอีกด้วย ซึ่งในกระบวนการต่างๆ ได้อธิบายลักษณะของการพ่อนดังต่อไปนี้



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
1	ปิดบัวบาน		<p>ศีรษะ อยู่ในลักษณะตรงมือ ทั้งสองข้าง ยื่นออกจากลำตัวให้ข้อมือชิดติดกัน หันฝ่ามือเข้าหากัน แล้วหมุนมือไปทางด้านซ้ายหรือขวาได้ตามความถนัดของผู้แสดง โดยให้ข้อมือเป็นจุดหมุนเท้า เดินตามจังหวะเพลง</p>
2	ตบมะผาบ		<p>ศีรษะ โน้มไปด้านหน้า ลำตัว โน้มไปด้านหน้า มือ ทั้งสองข้างยื่นไปตบด้านหน้า มือขวาตบศอกซ้าย มือซ้ายตบศอกขวา มือทั้งสองข้างตบหน้าอก ศอกขวาตี มือซ้าย หลังมือขวาขวาด้านใน ฝ่ามือซ้ายตีขวาด้านใน ฝ่ามือขวาตี ตาตุ่มขวาด้านนอก เท้า เดินตามจังหวะเพลงและตาม ลักษณะของการตบมะผาบ</p>



ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
3	อินทือเตียนถ่อมท่า		<p>ศีรษะ อยู่ในลักษณะตรง ลำตัว โน้มไปด้านหน้าเล็กน้อย มือ มือขวาถือดาบในลักษณะปลาย ดาบ ชื่น แขนขนานพื้น มือซ้ายถือดาบไว้ได้ รักแร้ขวา เท้า เดินตามจังหวะเพลงในลักษณะย่อชิด</p>
4	กาตากปีก		<p>ศีรษะ โน้มมาด้านหน้าข้างลำตัว โน้มมา ด้านข้างใดข้างหนึ่งตามลักษณะของมือ ข้างต่ำ มือ มือข้างต่ำให้อยู่ระดับเอว หงายฝ่ามือ ลักษณะแบออกมือข้างสูง ยกเหนือศีรษะ คว่าลงลักษณะแบออกเท้า เดินลักษณะ ย่อชิด</p>



ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
5	ท่าเสื่อเล่นลูก		<p>ศีรษะ โนมไปด้านหน้าตามองตรงมือทั้งสองข้างยกขึ้นกว่าฝ่ามือนิ้วเหยียดตรง ยื่นไปด้านหน้า</p> <p>ลำตัว โนมไปด้านหน้า 45 องศา</p> <p>ขา ด้านซ้ายคุกเข่ารองรับน้ำหนักของลำตัว ขาด้านขวาเหยียดไปด้านหลังงอเล็กน้อย สามารถขยับในทิศทางขึ้นลงได้</p>
6	ฟ้อนแอ่น		<p>ศีรษะ โนมมาด้านหน้าข้างลำตัวโนมมาด้านข้างใดข้างหนึ่งตามลักษณะของมือข้างต่ำ</p> <p>มือ มือข้างต่ำให้อยู่ระดับเอว หงายฝ่ามือ ลักษณะแบออกมือข้างสูง ยกเหนือศีรษะ</p> <p>คว่ำลงลักษณะแบออก</p> <p>เท้า เดินลักษณะ ย่อยัด</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3.3.1.4 การประกอบสร้าง (design construction)

ในขั้นตอนของการประกอบสร้าง เป็นการบูรณาการระหว่างนาฏศิลป์ล้านนาที่เป็นต้นแบบ ร่วมกับนาฏศิลป์ไทย โดยผู้วิจัยและนายอริน พูลเกษม ซึ่งเป็นผู้ให้ทำพอนพวงจำเมืองต้นแบบ โดยมีลักษณะของนาฏศิลป์ไทยสู่การพอนพวงจำเมืองโดย การเอาทำนาฏศิลป์ไทยที่มีวงกว้างให้ปรับลดวงของการรำลงให้มีความพอดีกับนักแสดง กลมกลืนเข้ากับนาฏศิลป์ล้านนา และเหมาะสมกับการพอนเพื่อบวงสรวงพวงจำเมือง แล้วนำมาพอนเข้ากับดนตรีที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ โดยมีรายละเอียดกระบวนการทำพอนแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ทำพอน จากนาฏศิลป์ไทย
2. ทำพอน จากนาฏศิลป์ล้านนา
3. ทำพอน จากจิตรกรรม และประติมากรรม



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ตารางที่ 3.1 ท่าพ็อน จากนาฏศิลป์ไทย โดยใช้ท่ารำจากรำแม่บท

ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
1	พาลาเพียงไหล่		ความหมาย : ท่ารำที่อ่อนช้อย
2	กลางอัมพร		ความหมาย : ความยิ่งใหญ่ ความเจริญ
3	เฉิดฉิน		ความหมาย : ความเจริญ ความยิ่งใหญ่



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
4	พรหมสี่หน้า		ความหมาย : ความเจริญ ความสำเร็จใหญ่ ความเกรียงไกร
5	เทพพนมเหนือเกล้า		ความหมาย : การอวยชัยให้พร หรือ น้อมสักการะ
6	พิศมัยเรียงหมอน		ความหมาย : ความยินดี สมหวัง ความ เจริญงอกงาม ชื่นชม ความเบิกบาน



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
7	ประคองอัญชลี		ความหมาย : การไหว้หรือการสักการะ
8	นศรานุภามยาว		ความหมาย : อาณาจักรภามยาว
9	ม่วนอกม่วนใจ		ความหมาย: การแสดงความปิติสุข ทั่ว กาย วาจา ใจ



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ตารางที่ 3.2 จากนาฏศิลป์ล้านนา

ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
1	วันทาบัวบาน		ความหมาย : การบูชาด้วยดอกบัว
2	มาลาเหนือเกล้า		ความหมาย : การบูชาด้วยดอกไม้ อันเป็นทิพย์มงคล
3	ปทุมมาแอ่นพ้อม		ความหมาย : ดอกบัวส่งกลิ่นหอมฟุ้ง ขจรยามต้องลมดุจบุญบารมีที่แผ่ไปทั่ว



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
4	นาฏยเทวา		<p>ความหมาย : การร่ายรำของเทวดา</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ตารางที่ 3.3 ท่าพ็อน จากจิตรกรรม และประติมากรรม

ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
1	ทวยเทพยุรยาตร		ความหมาย : การเดินทางของเหล่าทวยเทพ
2	เทวานิรมิตร		ความหมาย : การเสกสรรค์บันดาลสิ่งมงคลของเหล่าทวยเทพ
3	จุมสะหรี		ความหมาย : การรวมสิ่งที่เป็นสิริมงคลมาไว้ด้วยกัน



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
4	เทวะยาตรา		<p>ความหมาย : การเดินทางมาของเทวา เพื่อมาชุมนุมกัน</p>
5	จียะมังคล		<p>ความหมาย : การกระทำสิ่งที่เป็นใน ยามฤกษ์ที่ดี</p>
6	จตุรทิศดิงสา		<p>ความหมาย : การอัญเชิญพรทั้งสี่ทิศ</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ลำดับ	ชื่อท่า	รูปประกอบ	คำอธิบาย
7	กายฟ้าดิงสา		<p>ความหมาย : การแสดงถึงความยิ่งใหญ่ บารมีของพญางำเมืองที่ปกป้อง คุ้มครองชาวพะเยา</p>
8	เทवासตุดี		<p>ความหมาย : การรวมเทพเทวดา ทุกสารทิศร่วมเทิดบารมีแห่งพญางำ เมือง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3.3.1.5 การเก็บรายละเอียด (design refinement)

ขั้นตอนของการเก็บรายละเอียด เป็นการเปรียบเทียบระหว่างนาฏศิลป์ล้านนา นาฏศิลป์ไทย และท่าฟ้อนเมืองต้นแบบที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากนายอริน พูลเกษม โดยการสังเกตท่ารำตามช่วงของการนำเสนอ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งช่วงของการนำเสนอท่ารำไว้เป็น 3 ช่วง คือ สรรเสริญพระเกียรติคุณ อำนวยอวยพร และเปรมปิติ ในการฟ้อนดังกล่าวท่าฟ้อนจะต้องตีบทให้ความหมายเข้ากับคำร้อง ทำนองเพลงและจุดมุ่งหมายของแต่ละช่วงการแสดง ลักษณะเด่นที่ปรับ คือ การปรับวงที่กว้างเกินไปของการฟ้อนต้นแบบให้แคบลง จัดระเบียบของของร่างกายให้มีความใกล้เคียงกับท่าฟ้อนของเหล่าเทวดานางฟ้าในจิตรกรรมให้มาก เช่น การจัดระเบียบการบิดสะโพกต้องบิดให้มากกว่านาฏศิลป์ทั่วไป เพื่อให้เห็นโครงสร้างของนักแสดงว่าเป็นท่ารำจากจิตรกรรมของฝาผนังหรือรูปปั้น การยกมือสูงให้มากกว่าปกติในบทที่สื่อความหมายถึงการเทิดทูน บูชา องค์พญางำเมือง การเอียงตัวต้องเอียงตัวมากและชัดเจนกว่าการแสดงนาฏศิลป์โดยปกติเพื่อให้มีความใกล้เคียงกับเทวรูป แต่ลักษณะของไหล่และการเอียงศีรษะจะไม่มากเพื่อคงความสง่าของท่ารำให้มากที่สุด



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3.3.1.6 กระบวนท่าพ็อนแบบสมบูรณ์ (final design)

1. ชื่อท่า : ทวยเทพยุรยาตร		
เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: มือขวาทำท่าพรหมสี่หน้ายกสูงเหนือศีรษะ มือซ้ายจับหงายที่อกซ้ายเปิดแขนขึ้นให้ขนานกับพื้น</p> <p>เท้า: ย่อขาเล็กน้อยแล้ววิ่งออกมาให้เป็นแถวเฉียง</p> <p>ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

2. ชื่อท่า : ท่าเชื่อม 1 (ผาลาเพียงไหล่)



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา มือ: มือขวาดั้งวางหางปลายมือลง งอแขน เล็กน้อยระดับกลาง มือซ้ายตั้งวางระดับไหล่ (ท่าผาลาเพียงไหล่) เท้า: ซอยเท้าอยู่กับที่ ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

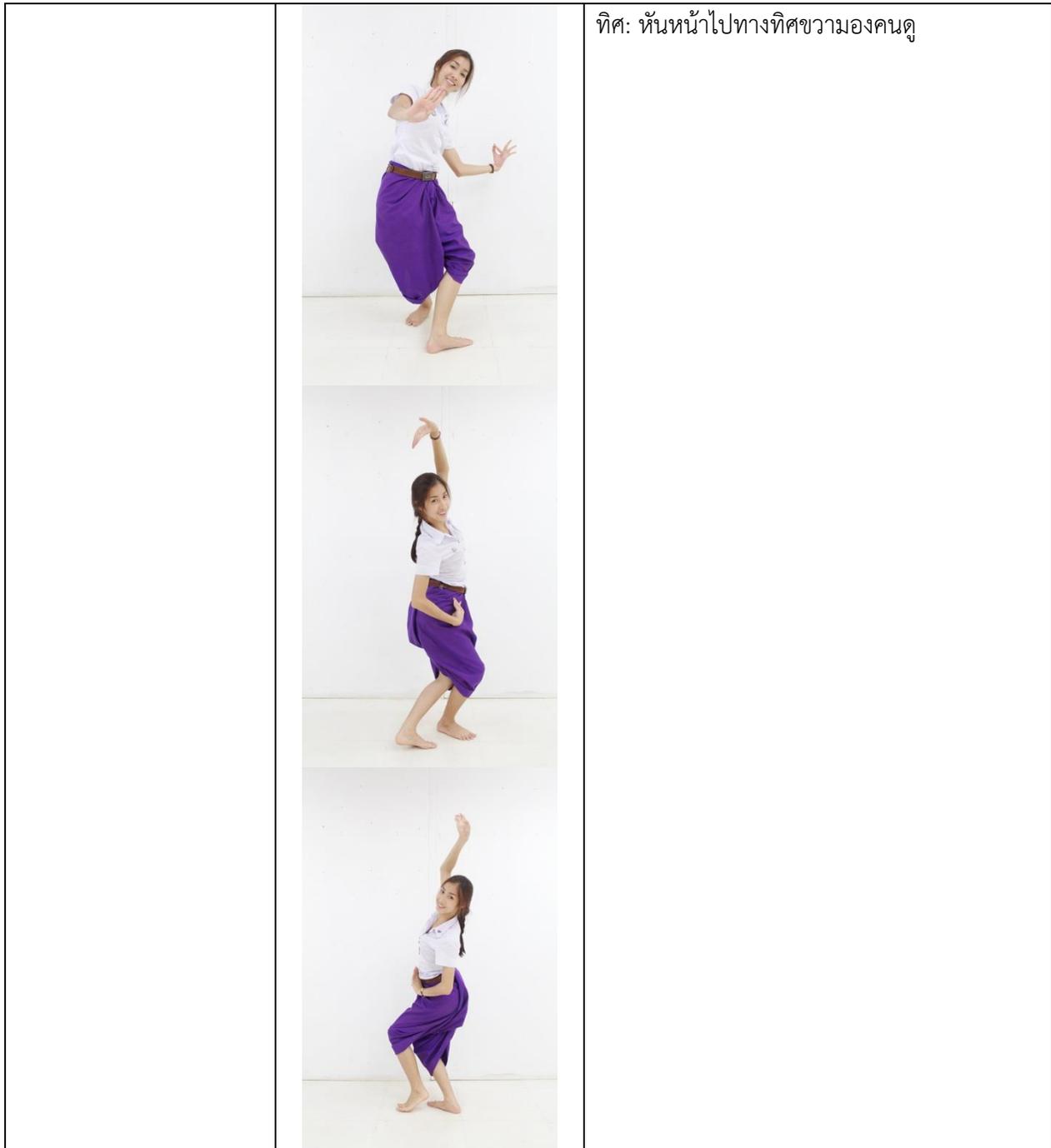
3. ชื่อท่า : เทวานิรมิตร



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา มือ: มือขวาจับหางย มือซ้ายตั้งวงระดับไหล่ เท้า: ก้าวเท้าขวาด้านข้าง</p> <p>ศีรษะ: กลับเอียงซ้าย มือ: วาดมือขวาขึ้นสูงเหนือหัวให้สุดแขน แต่แขนไม่ถึง ลดมือซ้ายลงมาจับกันศอกเล็กน้อยระดับชายพก</p> <p>เท้า: แตะเท้าซ้าย จากนั้นก้าวเท้าซ้ายไขว้หน้า</p> <p>มือ: มือซ้ายสอดจับขึ้นเหนือหัวให้สุดแขนแต่ไม่ถึง ลดมือขวาลงมาจับระดับชายพก กันศอก</p> <p>ศีรษะ: จากนั้นกลับเอียงขวา และก้าวเท้าขวา</p> <p>ทิศ: หมุนหันหน้าไปทางทิศขวา</p> <p>มือ: พร้อมมือขวาสอดจับหางยมือขึ้นเหนือศีรษะ งอข้อศอกเล็กน้อย มือซ้ายตั้งวงลดลงมาในระดับชายพก กันศอกเล็กน้อย</p> <p>เท้า: แตะเท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

4. ชื่อท่า : ผาลาจีบไหล่



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือขวาจีบคว่ำที่หัวไหล่ เปิดไหล่ขึ้น มือซ้าย</p> <p>ท่าทำนางนอน</p> <p>เท้า: เท้าทั้งสองข้างซอยไว้พร้อมกับย่อตัว</p> <p>ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

5. ชื่อท่า : เทวาสคุดี



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา มือ: มือขวาคล้ายจีบออกเป็นวงหน้าระดับอก มือซ้ายจีบหงายระดับชายพก เท้า: แตะเท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: จากนั้นกลับเอียงซ้าย พร้อมกับก้าวข้าง เท้าซ้าย มือ: มือซ้ายตั้งวงระดับหน้าอก มือขวาจีบหงาย ต่อกับสันมือซ้าย เท้า: ถอนเท้าขวาเหยียดออกไปพอประมาณแต่ เข้าไม่แตะพื้น ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>คีรีชะ: คีรีชะเอียงขวา มือ: สอดจีบมือขวาขึ้นตั้งมือเหนือคีรีชะ กั้นศอก เล็กน้อย มือซ้ายจีบหงายครอบหน้าอกซ้าย คีรีชะ: และกลับเอียงซ้าย ทิศ: หันตัวไปด้านขวา หันหน้ามองคนดู</p>
--	---	--



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

6. ชื่อท่า : กลางอัมพร(จีบคว่า)



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
สระหรีจ้อมองค์		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย มือ: มือซ้ายตั้งวงเฉียงมาด้านขวาระดับหน้าอก มือขวาจีบหงายต่อสันมือซ้าย เท้า: ลากเท้าขวามาแตะ พร้อมกับถอนเท้าขวา ทิศ: หันหน้าไปทางทิศขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวาค้างท่าเดิมไว้ เท้า: และก้าวเท้าซ้ายวางหน้า ศีรษะ: จากนั้นกลับเอียงซ้าย มือ: มือขวาจีบหงายเป็นท่าสอดสูง แต่มือซ้ายจีบ คว่าแขนตึงระดับไหล่ ทิศ: หันหน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

7.ชื่อท่ารำ : กลางอัมพร



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
พระป้อพญา		<p>ศีรษะ: กลับเอียงขวา</p> <p>มือ: มือขวา-ซ้ายสอดสูงขึ้นไปท่าสอดสูงสมบูรณ์</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าขวาไขว้หน้า</p> <p>ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

8. ชื่อท่ารำ : ผาลาเพียงไหล่



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
จำเมือง		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือซ้ายจับหงายระดับไหล่อแขน มือขวาตั้งวงระไหล่งอแขนเล็กน้อย</p> <p>เท้า: พร้อมกับก้าวข้างเท้าซ้ายหลบเข้าขวา</p> <p>มือ: จากนั้นวาดจับมือซ้ายขึ้นตั้งวงเป็นท่าผาลาเพียงไหล่สมบูรณ์</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>เท้า: กระดกเท้าขวา ยึดยุบ</p> <p>ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

9. ชื่อท่ารำ : ประคองอัญชลี



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
พระเกียรติคุณ		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือทั้งสองข้างพนมไว้เหนือไหล่ขวาเล็กน้อย</p> <p>เท้า: พร้อมกับลากเท้าขวามาแตะ</p> <p>ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

10. ชื่อท่ารำ : เฉิดฉิน



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
<p>รุ่งเรือง</p>		<p>ศัรณะ: ศัรณะเอียงขวา มือ: มือขวาจับเข้ามาระดับปาก มือซ้ายตั้งวงระดับหางคิ้ว ม้วนจับมือขวาออกกลายเป็นท่าฉิดฉิน เท้า: ก้าวข้างเท้าขวา</p> <p>ศัรณะ: กลับเอียงซ้าย ย่อตัวลงไปยึด-ยุบ เท้า: พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายไขว้หน้า ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

11. ชื่อท่ารำ : พรหมสี่หน้า



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
<p>แม่ก้อง</p>		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย กลับเอียงขวา มือ: วาดมือขวาขึ้นเป็นท่าพรหมสี่หน้า เท้า: ก้าวเท้าขวาไขว้ แล้ววิ่งซอยเท้าหมุนรอบตัวเอง ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

12. ชื่อท่ารำ : ท่าเชื่อม 3 (ตั้งวง จีบออก)



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา มือ: มือซ้ายจีบหงายครอบหน้าอกซ้าย มือขวาตั้งวงเฉียงไปทางหน้าอกซ้ายย่อตัว เท้า: ก้าวเท้าซ้ายไขว้หน้า ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

13.ท่ารำ : เทพพนมเหนือเกล้า



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
<p>ยอพนมนบไหวเจ้าพ่อ ราชา</p>		<p>ศีระชะ: ศีระชะเอียงขวา เท้า: เท้าซ้ายวางหน้า โย้ตัวไปทางซ้าย มือ: มือทั้งสองจับคู่กันระดับหน้าอก วาดขึ้น พร้อมกัน จากนั้นม้วนมือเป็นท่าพนมมือไหว เหนือหัวอแขนเล็กน้อย เท้า: พร้อมกับก้าวเท้าขวาไขว้หน้า หนักหน้าเท้า ขวาจากนั้นหนักหลังเท้าซ้าย</p> <p>ศีระชะ: ศีระชะเอียงซ้าย เท้า: จากนั้นหนักหลังเท้าขวา ศีระชะ: เอียงขวา ยึดยุบ ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

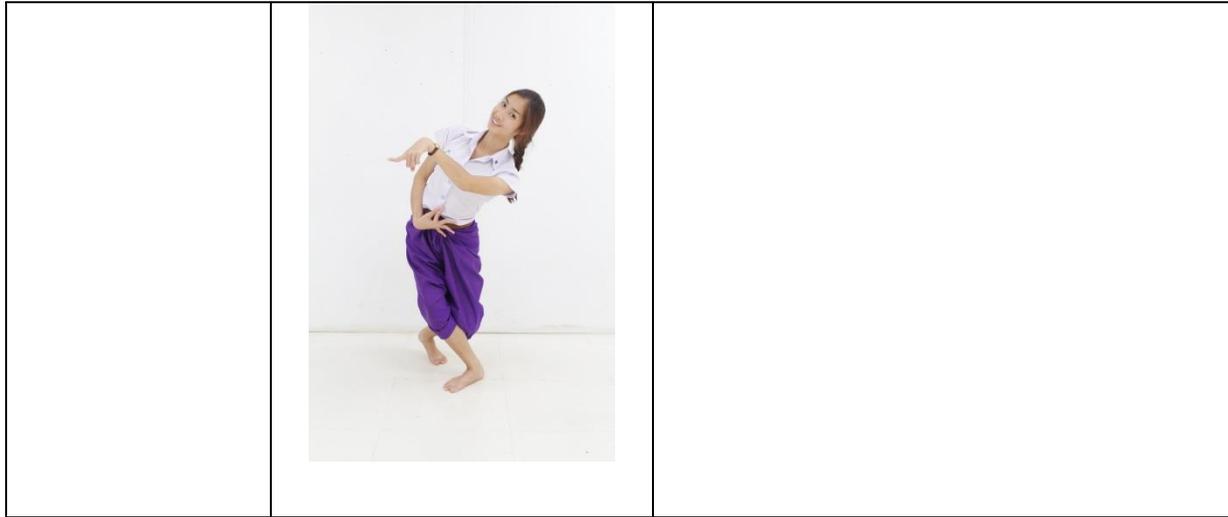
14. ชื่อท่ารำ : นคราภูกามยาว



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
แห่งพะเยานครา		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา เท้า: ลากเท้าซ้ายมาแตะ ด้านขวา มือ: มือซ้ายจับคว่ำระดับไหล่งอแขนเล็กน้อย มือขวาหงายมือที่หน้าอกซ้าย งอแขนเล็กน้อย เท้า: ก้าวข้างเท้าซ้าย มือ: มือซ้ายหงายมือระดับชายพก มือขวาจับคว่ำ อยู่ระดับเดียวกัน</p> <p>ศีรษะ: จากนั้นกลับเอียงซ้าย เท้า: เท้าขวาวางหน้า มือ: มือขวาจับหงายระดับสะดือ มือซ้ายชี้ไป ด้านขวา 45 องศา งอแขนเล็กน้อย ทิศ: หน้าตรง</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

15. ชื่อท่ารำ : ม่วนอกม่วนใจ๋



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
เมืองจ๋ม		<p>เท้า: ก้าวเท้าขวา ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา มือ: มือทั้งสองพนมมือไขว้กัน เท้า: แตะเท้าซ้าย มือ: กรีดนิ้วกลาง เท้า: ก้าวเท้าซ้ายแตะขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย แล้วกลับเอียงขวา เท้า: จากนั้นก้าวเท้าขวา มือ: มือทั้งสองจับหางคู้กันระดับอก เท้า: จากนั้นก้าวเท้าซ้าย</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

16. ชื่อท่ารำ : พิศมัยเรียงหมอน



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
เย็นใส		<p>เท้า: ก้าวเท้าขวา ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา มือ: มือทั้งสองพนมมือไขว้กัน เท้า: แตะเท้าซ้าย มือ: กรีดนิ้วกลาง เท้า: ก้าวเท้าซ้ายแตะขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย แล้วกลับเอียงขวา เท้า: จากนั้นก้าวเท้าขวา มือ: มือทั้งสองจับหางยู่คู่กันระดับอก เท้า: จากนั้นก้าวเท้าซ้าย</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย แล้วกลับเอียงขวา มือ: มือซ้ายวาดจีบขึ้นเป็นวงระดับหางคิ้ว มือขวาวาดออกไปเป็นวงระดับไหล่ กลายเป็นท่าเรียงหมอน เท้า: จากนั้นกระดกเท้าขวายืดยุบ ทิศ: หน้าตรง</p>
--	---	--



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

17. ชื่อท่ารำ : จุ่มสระหรี



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
เจ้าเฮย		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือขวาจับศอกไว้ระดับกลางจอแขน เล็กน้อย มือซ้ายหงายมือระดับเดียวกับจอ แขน</p> <p>เท้า: ถอนเท้าขวา ย่อตัวนั่งลงตั้งเข่าขวา</p> <p>มือ: มือขวาสอดจับขึ้นเหนือหัวให้สุดแขน แล้วคลายจับออก มือซ้ายจับหงายที่ หน้าอกซ้าย ก้นศอกเล็กน้อย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้ายทั้งหน้ามองคนดู</p> <p>ทิศ: หันหน้าไปทางทิศขวา</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

18. ชื่อท่ารำ : เทวะยาดรา



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ค้ำท่าเดิมในจังหวะที่ 1</p> <p>จังหวะที่ 2</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือขวาจับหงายครอบหน้าอกขวา กัน</p> <p>ศอก มือซ้ายตั้งวงระดับเหนือไหล่เฉียงมา</p> <p>ทางหน้าอกขวา</p> <p>เท้า: แตะเท้าขวา</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>จังหวะที่ 3</p> <p>คีระชะ: กลับเอียงขวา</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าขวาและซ้ายอยู่กับที่</p> <p>มือ: มือซ้ายจับศอกว่าระดับกลางจอแขน เล็กน้อย มือขวาตั้งวงแขนปลายมือ ระดับกลางจอแขนเล็กน้อย</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าขวา</p> <p>มือ: มือซ้ายจับศอกว่าที่ไหล่ซ้ายเปิดไหล่ เล็กน้อย มือขวาตั้งวงระดับไหล่เฉียงไป ทางซ้าย</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าซ้าย ย่อตัวเล็กน้อย</p> <p>จังหวะที่ 4</p> <p>มือ: วาดมือขวาวนขึ้นเหนือหัว</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าขวาและซ้าย</p> <p>มือ: มือขวาจับหงายที่หน้าอกขวา กั้นศอก มือซ้ายตั้งวงระดับเหนือไหล่เฉียงไปทางขวา</p> <p>คีระชะ: จากนั้นกลับเอียงซ้าย</p> <p>เท้า: แตะเท้าขวา</p> <p>ทิศ: หน้าตรงเหมือนกับจังหวะที่ 2</p> <p>จังหวะที่ 5,7,9 ปฏิบัติเหมือนจังหวะที่ 3</p> <p>จังหวะที่ 6,8,10 ปฏิบัติเหมือนจังหวะที่ 4</p>
--	--	--



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

19. ชื่อท่ารำ : วันทาบัวบาน



เพลง/เนื้อร้อง

รูปเดี่ยว

อธิบายท่ารำ



ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย
 เท้า: ก้าวเท้าขวา
 มือ: ทำท่าปิดบัวบาน มือซ้ายจีบคว่ำ มือขวาตั้งวง
 ต่อกับข้อมือซ้าย ปิดข้อมือซ้ายหงายขึ้น มือทั้งสอง
 ตั้งวงต่อมือระดับ
 ทิศ: หน้าตรง
 เท้า: ยกเท้าซ้ายขึ้นพร้อมวางเท้าซ้าย
 มือ: และชูมือขึ้นระดับหน้าผาก
 ปฏิบัติซ้ำอีก 5 ครั้ง ครั้งที่ 1 หน้าตรง ครั้งที่ 2 หัน
 หน้าไปทางทิศซ้าย ครั้งที่ 3 หันหลัง ครั้งที่ 4 หัน
 หน้าไปทางทิศขวา ครั้งที่ 5,6 หน้าตรง



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

20. ชื่อท่ารำ : มาลาเหนือเกล้า



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือขวาและมือซ้ายทำท่าปิดบัวบาน มือซ้ายต่อกับสันมือขวา</p> <p>เท้า: พร้อมกับแตะเท้าขวา</p> <p>มือ: จากนั้นหมุนบัวบาน เป็นมือขวาต่อกับสันมือซ้ายพร้อมกับแตะเท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: และกลับเอียงขวา</p> <p>มือ: มือซ้ายจับจีบคว่ำ</p> <p>เท้า: ก้าวข้างเท้าซ้าย</p> <p>มือ: จากนั้นลากมือซ้ายมาชนกับสันมือขวาแล้วปล่อยจีบเป็นท่าบัวบาน ชูขึ้นเหนือศีรษะ</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



ศีรษะ: จากนั้นศีรษะเอียงขวา

มือ: มือซ้ายจับคว่าเหนือศีรษะ มือซ้ายทำท่า

ผาลา

เท้า: เท้าขวาวางหน้า

ทิศ: จากนั้นหมุนไปทางทิศขวา



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา มือ: มือขวาจับคว่ำเหนือศีรษะ มือซ้ายทำท่า ผาลา เท้า: ก้าวเท้าขวา ศีรษะ: เอียงซ้าย มือ: มือทั้งสองข้างทำท่าบิดบัวบาน มือขวาจับ คว่ำต่อข้อมือซ้ายระดับอก</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย หมุนรอบตัวเองหนึ่งรอบ เท้า: เท้าอยู่ที่เดิม มือ: วนมือบิดบัวบานแล้วกลับมาจับคว่ำมือขวา ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา ย่อตัวเล็กน้อยมองคนดู</p>
--	--	--



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

21. ชื่อท่ารำ : จั๊ยะมงคล



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ชุดที่ 1 : ครั้งที่ 1 มือ: มือซ้ายตั้งวง มือขวาพลิกจับหงายต่อ ข้อมือซ้าย ศีรษะ: กลับเอียงซ้ายแตะเท้าขวา</p> <p>ครั้งที่ 2 เท้า: ก้าวเท้าขวาและย่อเท้าซ้าย มือ: เลื่อนมือทั้งสองข้างออกจากกัน เป็นมือ ซ้ายจับคว่ำอแนระดับกลาง มือขวาหงายมือ ระดับกลาง เท้า: และย่อเท้าขวา มือ: มือขวา พลิกขึ้นเป็นวงเฉียงขึ้นระดับไหล่ซ้าย มือซ้าย พลิกจับขึ้นเป็นจับหงายต่อกับข้อมือขวา เท้า: แตะเท้าซ้าย ศีรษะ: เอียงศีรษะขวา</p>

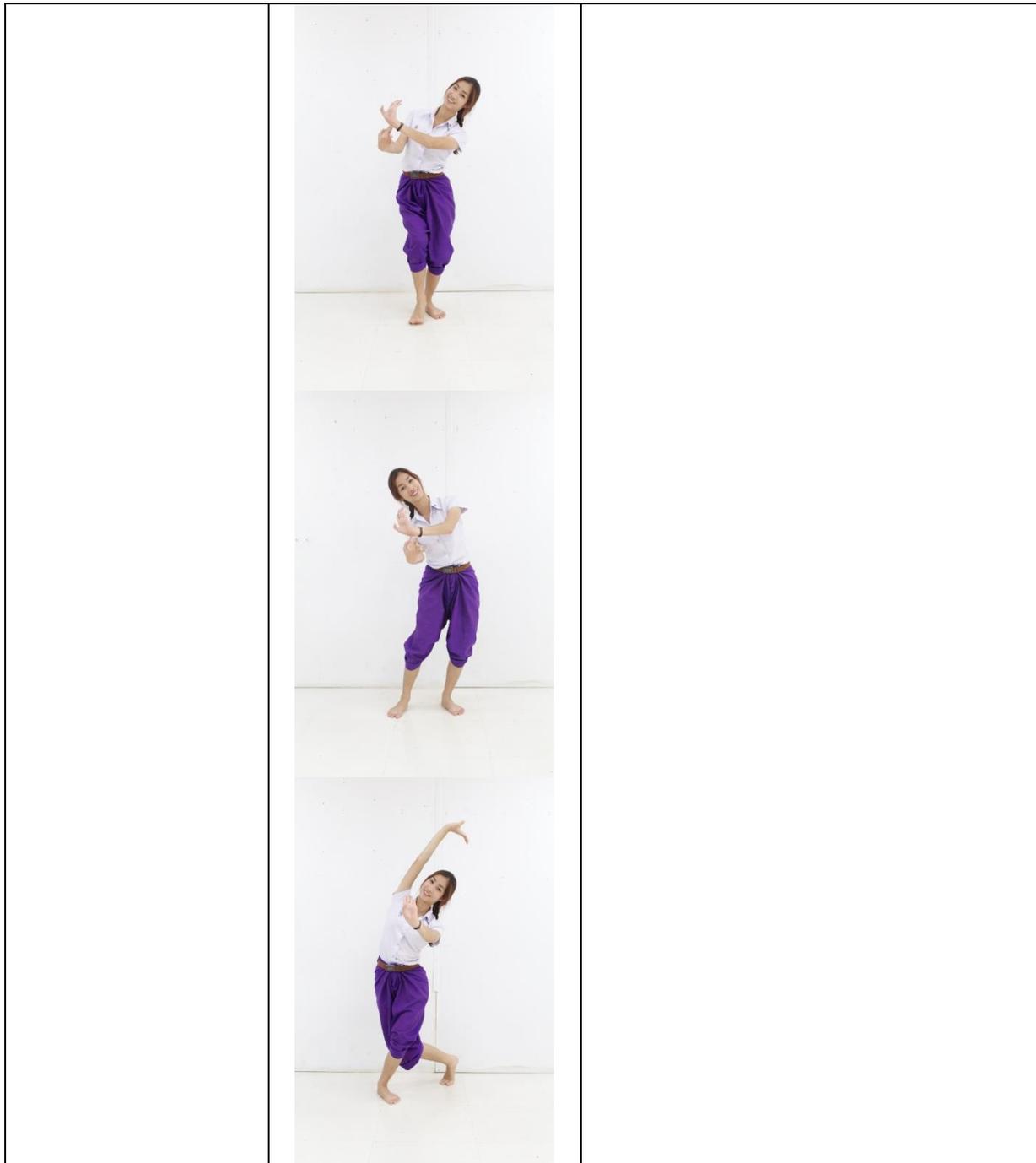


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>ครั้งที่ 3 ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 1 ครั้งที่ 4 โปส ศีรษะ: กลับเอียงขวา เท้า: พร้อมกับก้าวเท้าขวา มือ: วาดมือซ้ายขึ้นเหนือศีรษะให้สุดแขน หมุนรอบตัวเอง ค้างท่ารอจังหวะ</p> <p>ชุดที่ 2 : ครั้งที่ 1 ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 2 ในชุด ที่ 1 ครั้งที่ 2 ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 3 ในชุดที่ 1</p> <p>ครั้งที่ 3 ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 2 ในชุดที่ 1 ครั้งที่ 4 โปส เท้า: ก้าวเท้าซ้าย ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย มือ: มือขวาตั้งวงระดับปาก วาดจับมือซ้ายขึ้น เป็นวงเหนือหัวให้สุดแขนแต่ไม่ตึง ทิศ: แล้วหมุนรอบตัวเองค้างท่าที่โปสไว้ ศีรษะ: แล้วกลับเอียงขวา</p> <p>ชุดที่ 3 : ครั้งที่ 1 ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 1 ในชุด ที่ 1 ครั้งที่ 2 โปส ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 4 ในชุด ที่ 1</p>
--	--	---

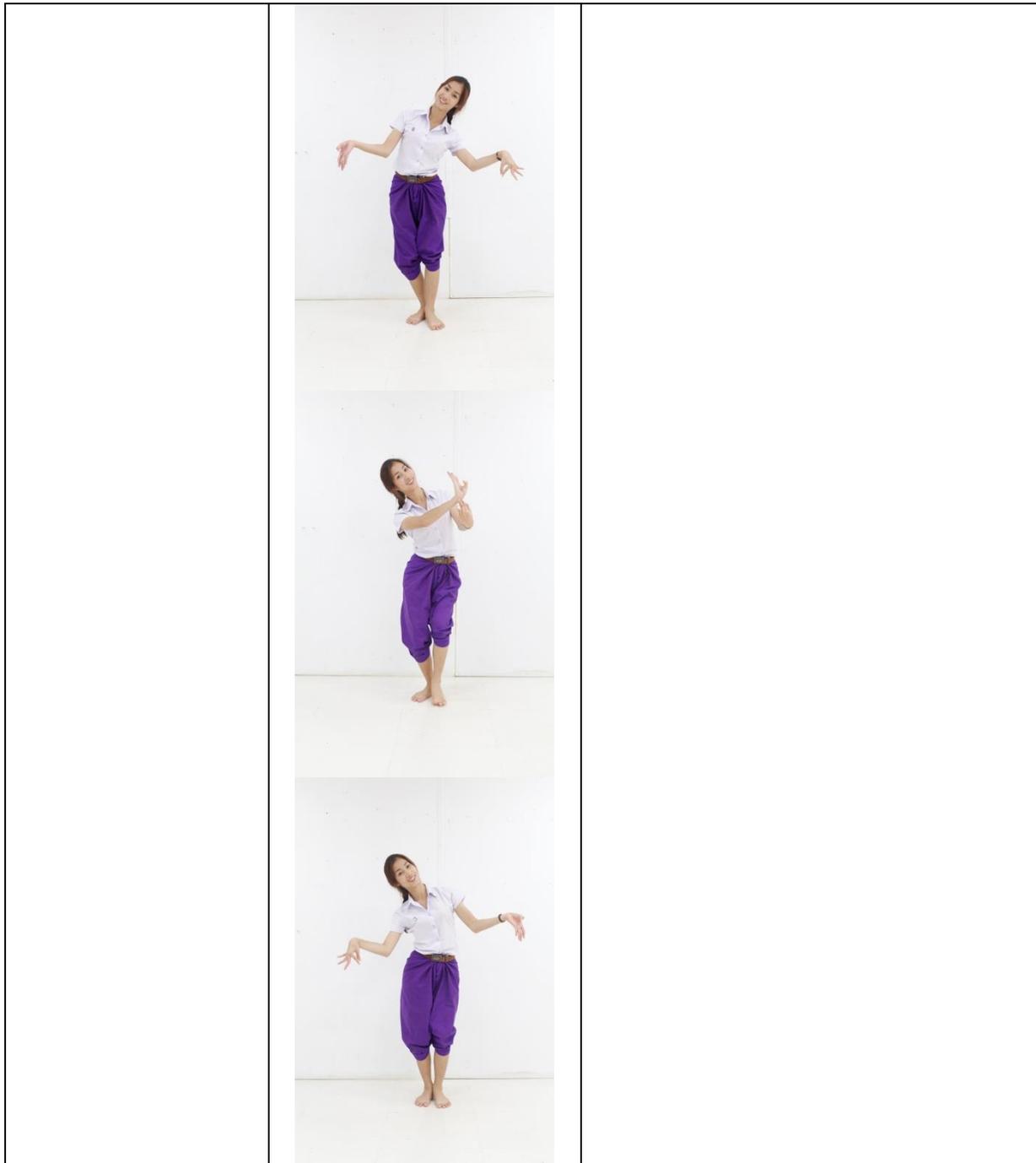


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



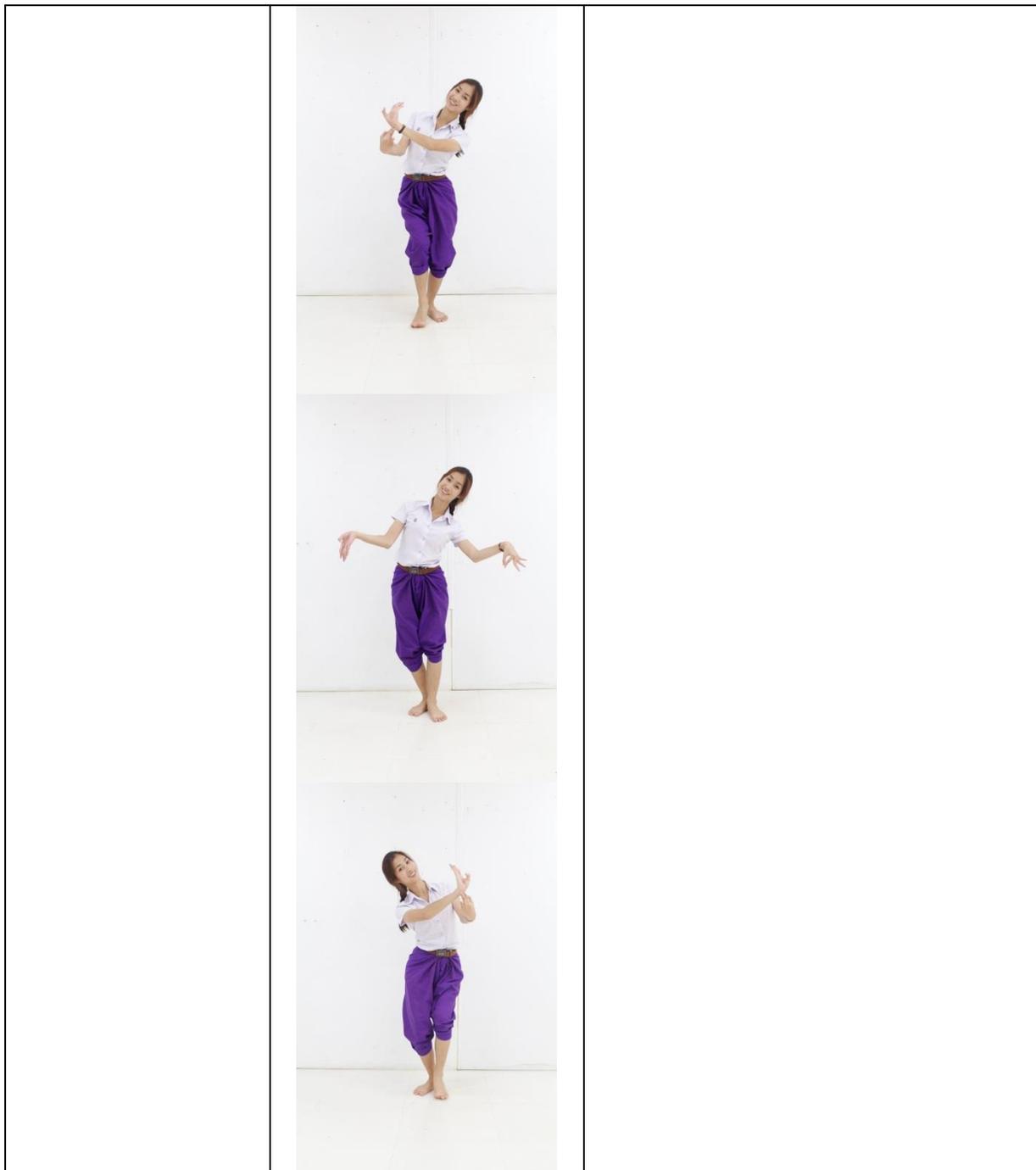


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



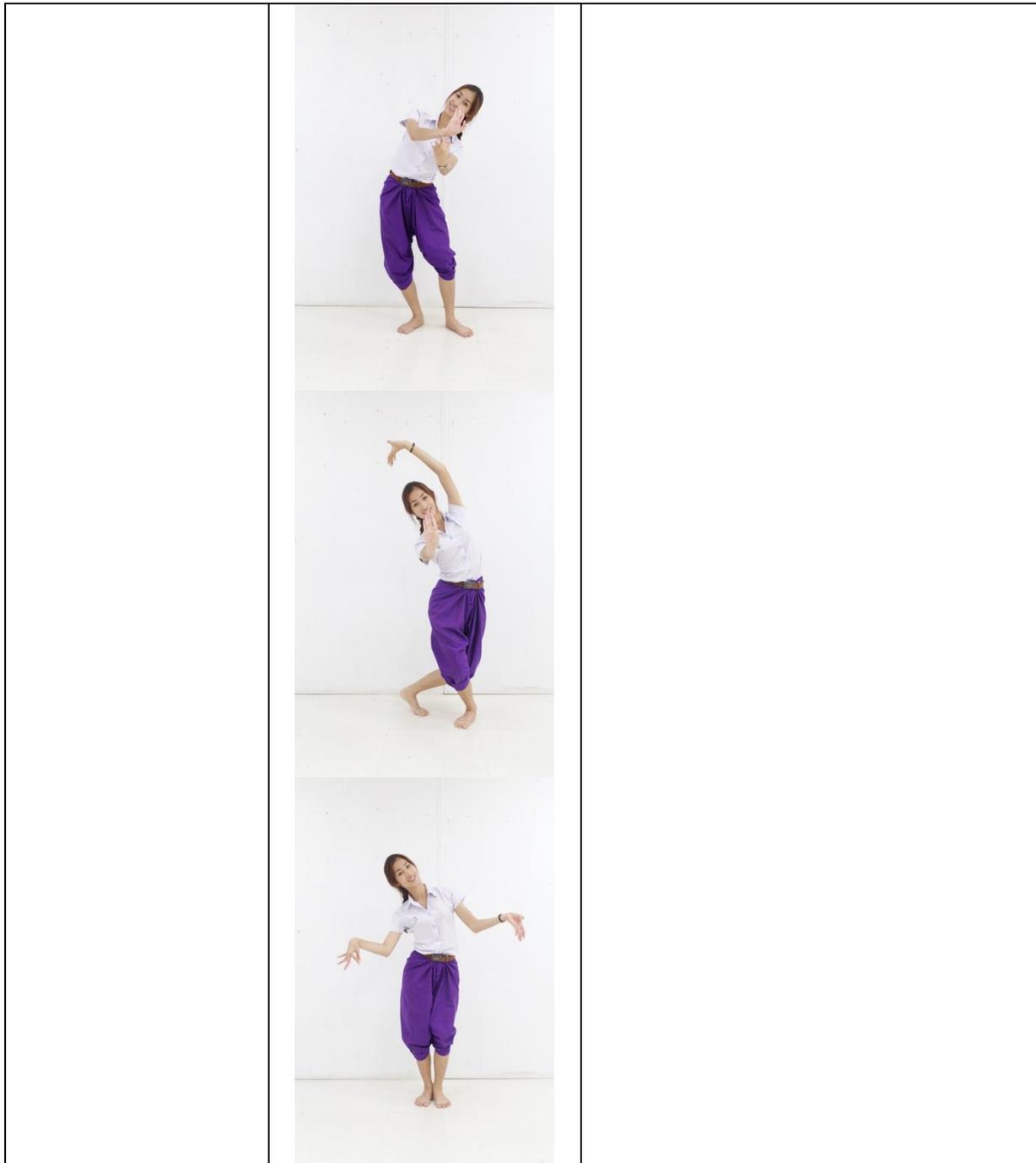


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



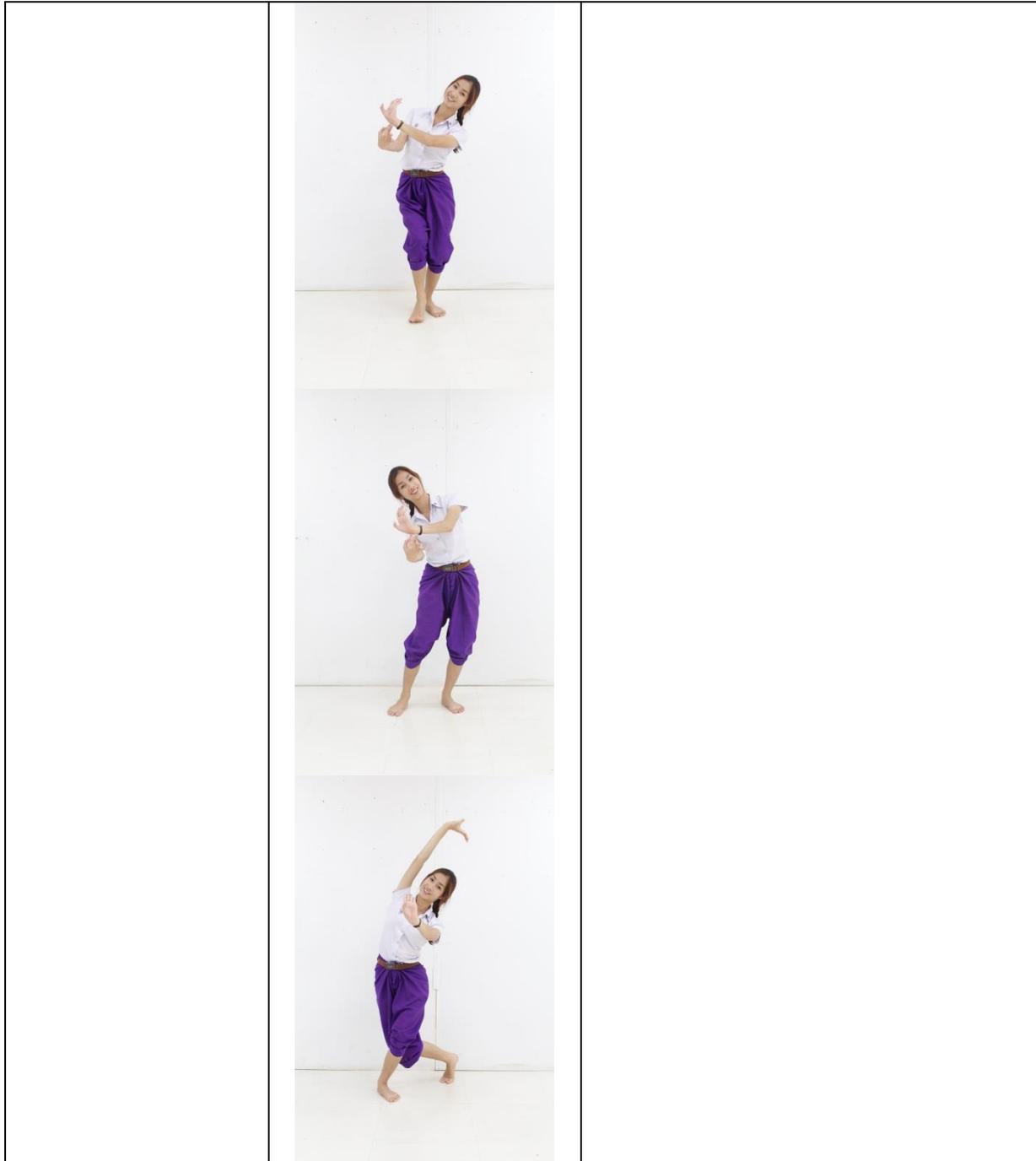


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

22. ชื่อท่ารำ : จตุรทิศติงสา



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ชุดที่ 1:</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>เท้า: ก้าวขวาขวาไขว้หน้า ทำท่าบิดบัวบานระดับอก</p> <p>มือ: มือขวาจับศอกซ้าย มือซ้ายตั้งวงต่อข้อมือขวา</p> <p>เท้า: ก้าวซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: แล้วบิดบัวบาน 1 รอบ มาเป็นมือทั้งสองข้างแบ ข้อมือทั้งสองข้างติดกัน</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>คีระชะ: คีระชะเอียงขวา เท้า: ก้าวเท้าขวาไขว้หน้า มือ: มือซ้ายจับศอกว่าระดับกลางจอแขน มือขวา หงายมือระดับกลางจอแขน</p> <p>คีระชะ: คีระชะเอียงซ้ายและกลับเอียงขวา ทิศ: พร้อมทั้งหมดหันตัวกลับหลัง เท้า: ก้าวเท้าซ้ายวางหน้า มือ: มือซ้ายจับศอกว่าที่ไหล่ซ้าย เปิดไหล่เล็กน้อย มือขวาตั้งวางวางตรงหน้าขา ทำในลักษณะนี้อีก 4 ครั้งรอบสุดท้ายหันหน้า ตรง</p>
--	--	---



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

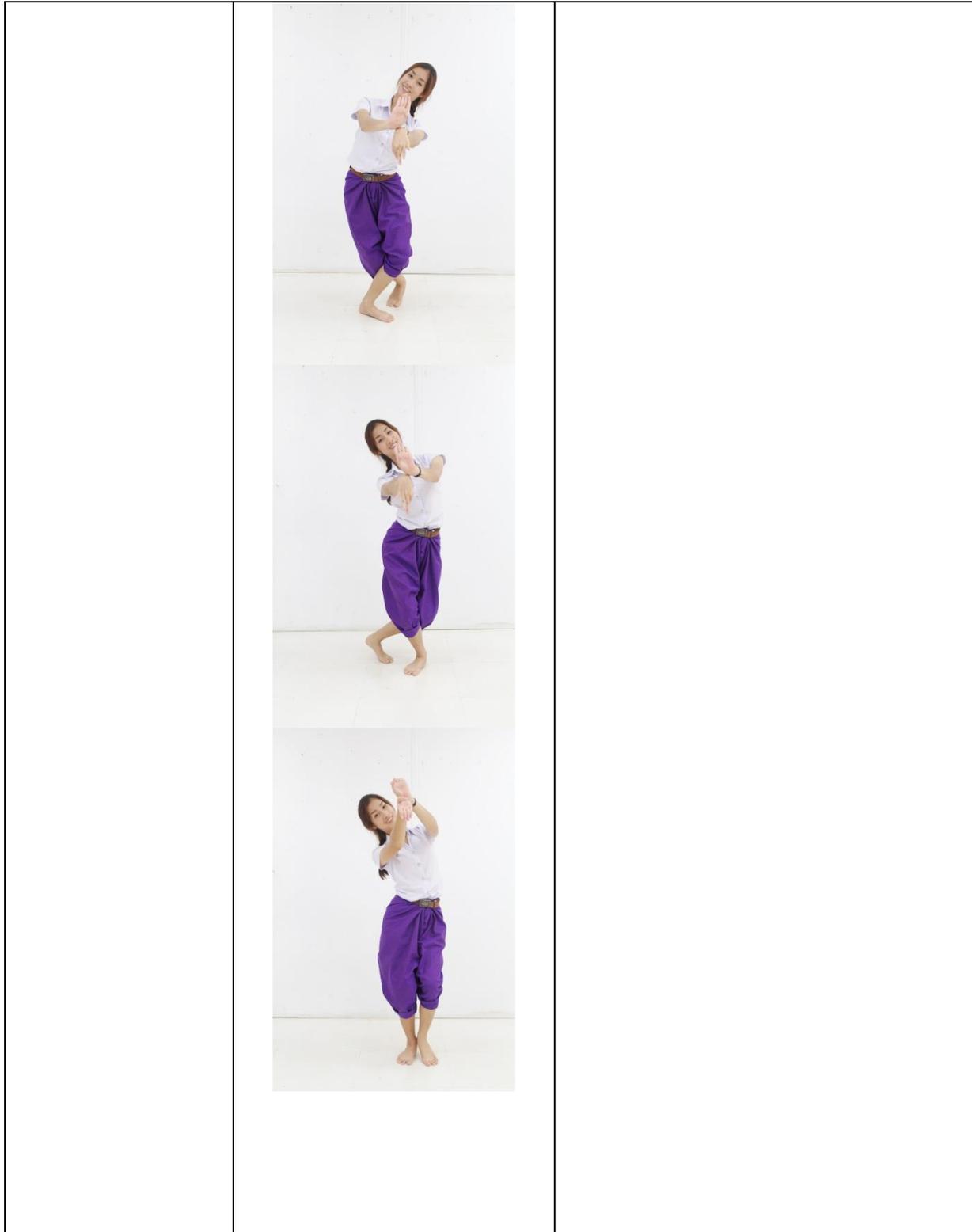
23. ชื่อท่ารำ : ปทุมมาอ่อนพ็อน (ครั้งที่ 1)



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>* จังหวะเร็ว</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าขวา</p> <p>มือ: มือขวาจับศอกซ้าย มือซ้ายตั้งวง ทำท่าบิดบัวบาน</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: บิดบัวบาน 1 รอบ</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้ายแล้วกลับเอียงขวา</p> <p>เท้า: แตะเท้าซ้าย</p> <p>มือ: แล้วบิดบัวบานระดับหน้าอีก 1 รอบ</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าซ้าย</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>คีรีชะ: คีรีชะเอียงซ้าย เท้า: ตะเท้าขวา คีรีชะ: คีรีชะเอียงขวา ทิศ: หันตัวไปด้านซ้าย</p>
--	--	---



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

24. ชื่อท่ารำ : ท่าเชื่อม 5(ผาลาจีบไหล่ด้านข้าง)



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย เท้า: ก้าวเท้าขวา มือ: มือซ้ายแทงปลายมือลงระดับหน้ามือขวา คอ: ก้มศีรษะมาต่อกับข้อมือซ้าย ทิศ: หมุนตัวไปทางทิศขวา แต่เท้าอยู่ที่เดิม</p> <p>ศีรษะ: กลับเอียงขวา มือ: มือขวาจับคว่ำไหล่ขวา เปิดไหล่เล็กน้อย มือซ้ายทำท่าผาลาระดับเอว</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

25. ชื่อท่ารำ : ปทุมมาแอนด์เพื่อน (ครั้งที่ 2)



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา เท้า: ก้าวเท้าขวา มือ: มือขวาจับศอกซ้าย มือซ้ายตั้งวง ทำท่าปิดบัวบาน เท้า: ก้าวเท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย มือ: สลับมือปิดบัวบาน มือซ้ายจับศอกขวา มือขวาตั้งวง เท้า: ก้าวเท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา มือ: ปิดบัวบาน 1 รอบ</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้ายแล้วกลับเอียงขวา เท้า: แตะเท้าซ้าย มือ: แล้วปิดบัวบานระดับหน้าอีก 1 รอบ เท้า: ย่ำเท้าซ้าย</p>

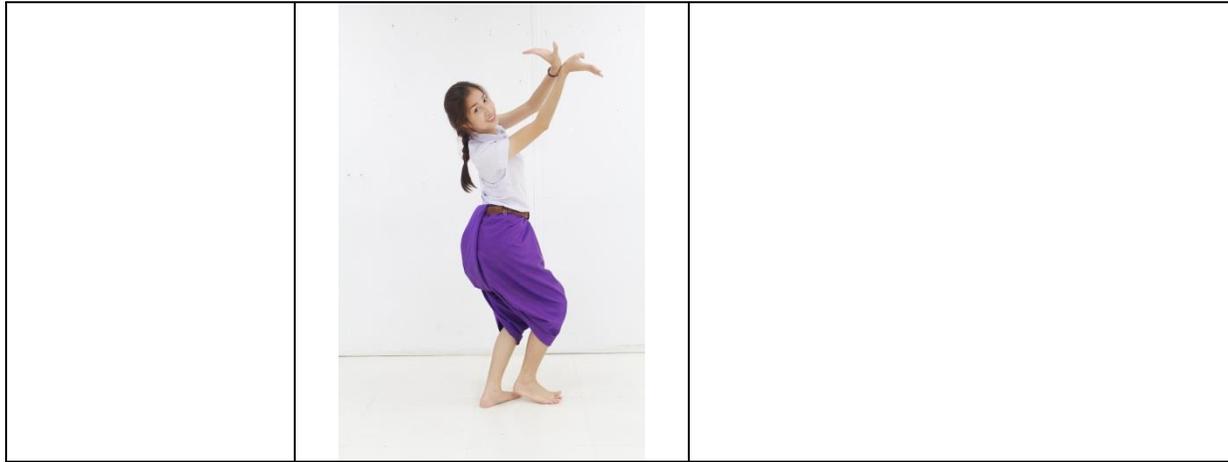


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>คีรีษะ: คีรีษะเอียงซ้าย เท้า: แตะเท้าขวา คีรีษะ: คีรีษะเอียงขวา ทิศ: หันตัวไปทางทิศซ้าย</p>
--	--	--



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

26.ท่ารำ : ประสาธน์พรพิศสถาน



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ครั้งที่ 1</p> <p>ทิศ: หน้าตรง</p> <p>มือ: มือทั้งสองข้างจับคว่ำข้างลำตัวแล้วม้วน จับขึ้น คลายจับออก มือขวาตั้งวงระดับชาย พัก มือซ้ายตั้งวงระดับปาก</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าซ้ายแตะเท้าขวา</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>ครั้งที่ 2</p> <p>มือ: ลดมือทั้งสองข้างลง มือทั้งสองข้างจับคว่ำ ข้างลำตัว</p> <p>ทิศ: หน้าตรง</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าขวา และย่ำเท้าซ้าย</p> <p>มือ: มือทั้งสองข้างคล้ายจับออก มือซ้ายตั้งวง ระดับชายพก มือขวาดั้งวงระดับปาก</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าขวาแตะเท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>ครั้งที่ 3,5 ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 1</p> <p>ครั้งที่ 4 ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 2</p>
--	--	---



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

27. ชื่อท่ารำ : เหาะเหิรชานฟ้า



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ชุดที่ 1</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>เท้า: แตะเท้าซ้าย</p> <p>มือ: มือขวาวาดขึ้นเป็นวงเหนือศีรษะสุดแขน แต่ไม่ถึง มือซ้ายจับ หงายระดับชายพกกันศอก เล็กน้อย</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าซ้ายแตะเท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือซ้ายวาดวงขึ้นเหนือศีรษะให้สุดแขนแต่ไม่ถึง มือขวาจับ หงายระดับชายพกกันศอก</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าขวา</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงขวา กลับเอียงซ้าย มือ: ชูมือซ้ายขึ้นเป็นท่าสอดสูง มือขวาจับหงายที่หน้าอกขวา ก้นศอกเล็กน้อย เท้า: กระทบเท้าซ้าย ก้าวเท้าซ้าย</p> <p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงซ้าย มือ: ลดมือทั้งสองข้างลงให้อยู่ในระดับกลาง มือซ้ายจับกว้างอแขน มือขวาหงายมืออแขน เท้า: ก้าวเท้าขวา</p> <p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงขวา มือ: ทำท่าสลับมือกัน มือขวาจับกว้างอแขน มือซ้ายหงายมืออแขน ยุบตัวลง เท้า: ย่ำเท้าขวาหนึ่งครั้ง แล้วยืดตัวขึ้น ย่ำ</p> <p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงขวา และเอนตัวไปทางขวา ศิริษะ: กลับเอียงซ้าย เท้า: และเท้าขวาลงหลัง แล้วก้าวเท้าซ้ายไขว้หน้า มือ: มือขวาวาดขึ้นเป็นวงเหนือศิริษะสุดแขนแต่ไม่ถึง มือซ้ายจับหงายระดับชายพกกันศอก</p>
--	--	--



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>เล็กน้อย</p> <p>ชุดที่ 2</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าซ้าย ตะเท้าขวา</p> <p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือซ้ายวาดมือขึ้นเป็นวงเหนือหัวสุดแขนแต่ไม่ถึง มือขวาจับหงายระดับชายพก</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าขวา</p> <p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงขวา</p> <p>เท้า: ตะเท้าซ้าย</p> <p>มือ: มือขวาวาดขึ้นเป็นวงเหนือหัวสุดแขนแต่ไม่ถึง มือซ้ายจับหงายระดับชายพก กั้นศอก</p> <p>เล็กน้อย</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าซ้าย</p> <p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: ลดมือทั้งสองข้างลงให้อยู่ในระดับกลาง มือขวาจับคว่ำอแขน มือซ้ายหงายมืออแขน</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าขวาเอียงขวา</p> <p>มือ: ทำท่าสลับมือกัน มือซ้ายจับคว่ำอแขน มือขวาหงายมืออแขน</p> <p>เท้า: ก้าวข้างเท้าซ้าย</p> <p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงซ้าย และกลับเอียงขวา</p> <p>มือ: มือขวาชูขึ้นเป็นท่าสอดสูง มือซ้ายจับหงายระดับหน้าอก</p> <p>เท้า: กระดกเท้าขวา ย่ำเท้าขวา</p> <p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงขวา</p> <p>มือ: ลดมือทั้งสองข้างลงให้อยู่ในระดับกลาง มือขวาจับคว่ำอแขน มือซ้ายหงายมืออแขน</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าซ้าย</p>
--	--	---

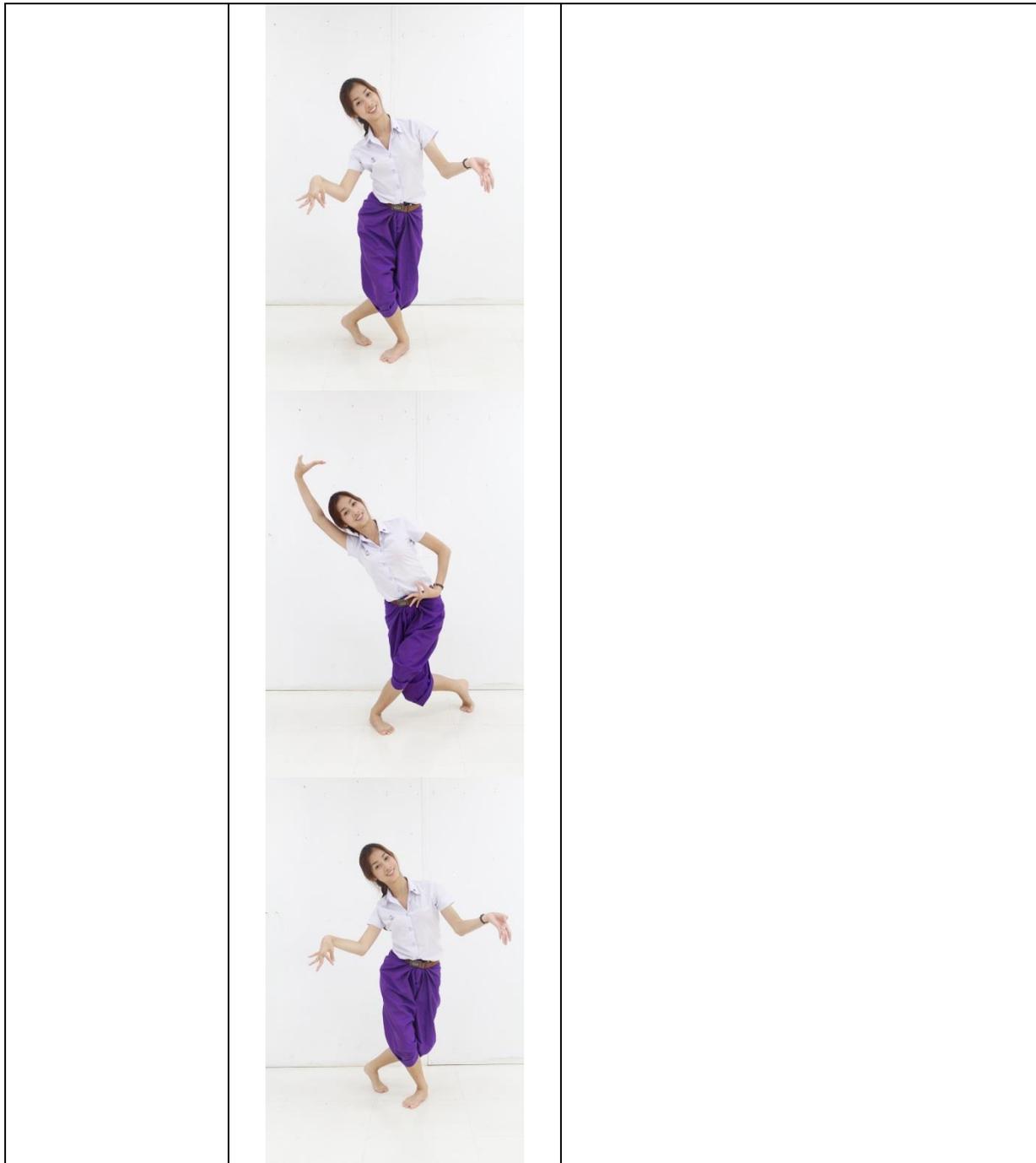


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>ศิระษะ: ศิระษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: ทำท่าสลับมือกันเป็นมือซ้ายจับคว่ำอแน</p> <p>มือขวาหงายมืออแน</p> <p>เท้า: ยุบตัวลงยกเท้าขวาขึ้นแล้ววางอยู่กับที่ ยึดตัวขึ้นกลับเอียงขวา ก้าวข้างเท้าซ้าย วางเท้าขวาไขว้หน้า</p> <p>มือ: มือซ้ายวาดขึ้นเป็นวงเหนือศิระษะสุดแขนแต่ไม่ถึง มือขวาจีบหงายระดับชายพก กั้นศอกเล็กน้อย</p> <p>ศิระษะ: ศิระษะเอียงซ้าย และเอนตัวไปทางด้านซ้าย</p>
--	--	---

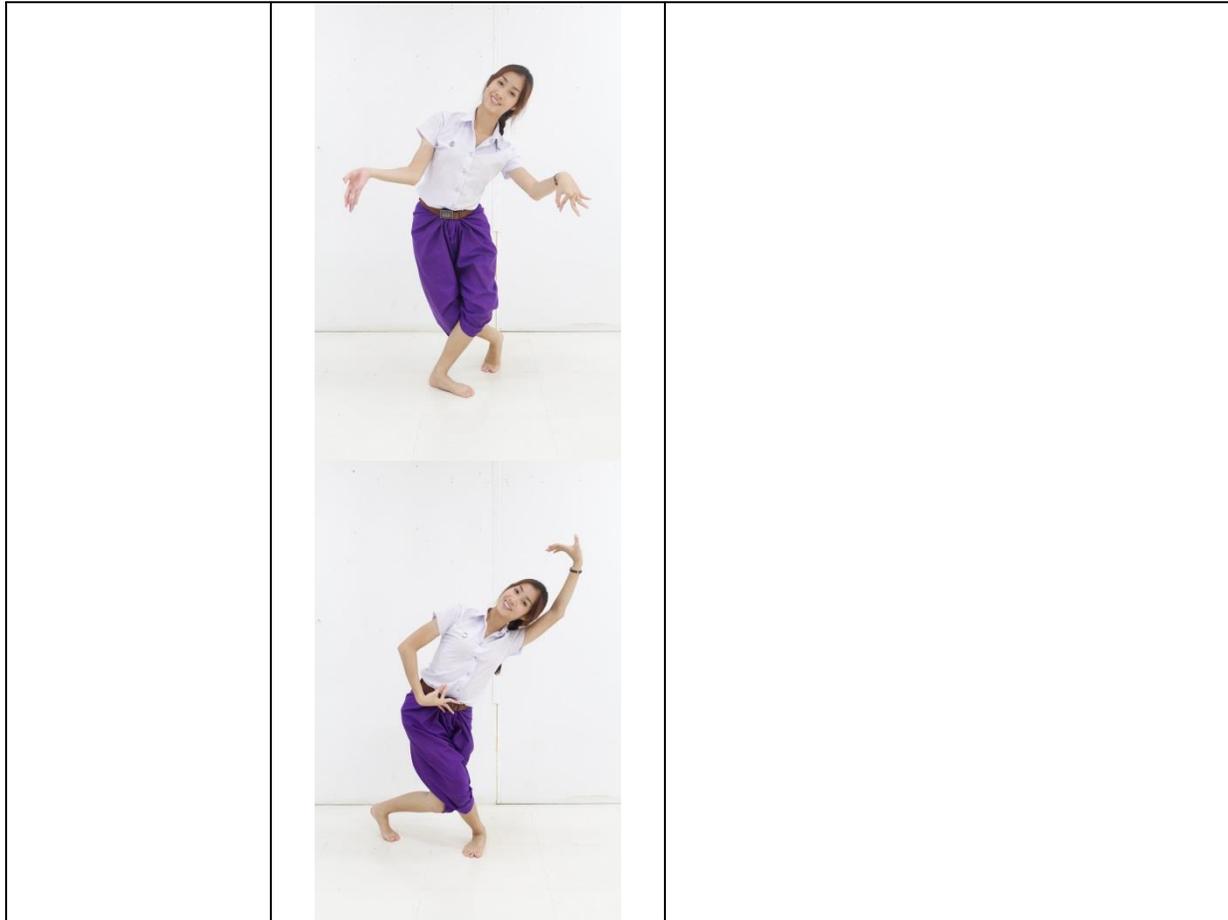


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

28. ชื่อท่ารำ : พิศุทธิ์ศรีศรธา



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ชุดที่ 1:</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าอยู่กับที่</p> <p>มือ: มือขวาจับหงายระดับชายพก มือขวาจับหงายระดับปาก วาดมือทั้งสองข้างออกเป็นท่า ผาลา มือขวาตั้งวงระดับหางคิ้ว</p> <p>ศีรษะ: กลับเอียงขวาและกลับเอียงซ้าย</p> <p>เท้า: แตะเท้าซ้าย</p> <p>มือ: มือขวาจับหงายที่หน้าอกขวา กั้นศอก มือซ้ายตั้งวงระดับไหล่เฉียงมาทางขวา</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>เท้า: แตะเท้าซ้าย</p> <p>มือ: มือซ้ายควักจับมาเป็นจับหงายที่หน้าอกซ้าย กั้นศอก มือขวาตั้งวงระดับไหล่เฉียงไปทางซ้าย</p> <p>ชุดที่ 2:</p>

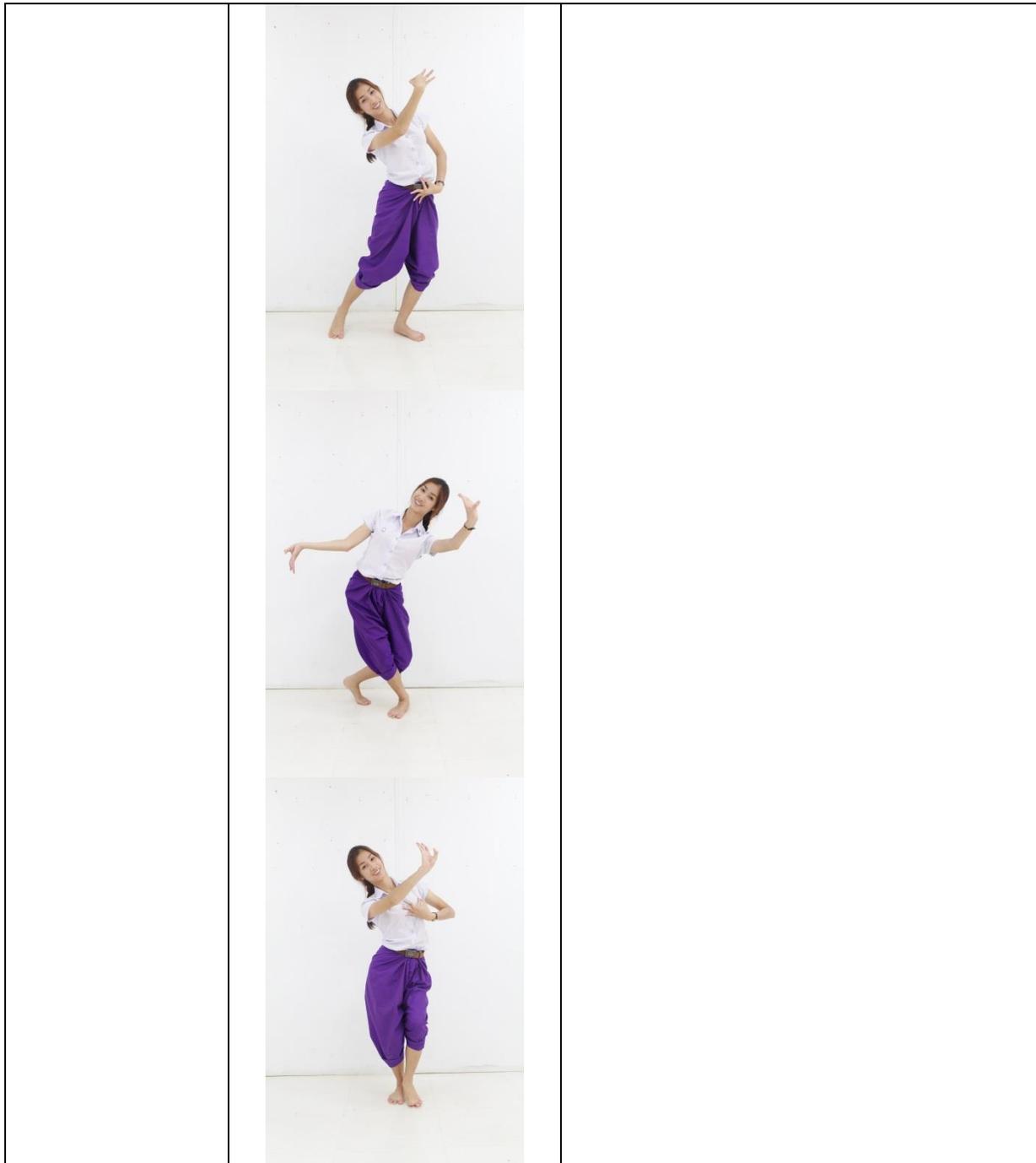


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>เท้า: ก้าวเท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: มือซ้ายจับหงายระดับหัวเข็มขัด มือขวาจับหงายระดับปาก</p> <p>เท้า: ก้าวไขว้เท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: วาดมือออกเป็นท่าพาลา มือซ้ายตั้งวงระดับคิ้ว</p> <p>เท้า: แตะเท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: มือซ้ายจับหงายที่หน้าอกซ้ายกันศอก มือขวาดังวงระดับไหล่เฉียงไปทางซ้าย</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าซ้าย แตะเท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือขวาจับหงายที่หน้าอกขวากันศอก มือซ้ายวาดออกเป็นวงระดับไหล่เฉียงไปทางขวา</p> <p>ชุดที่ 3,5 ปฏิบัติเหมือนชุดที่ 1</p> <p>ชุดที่ 4 ปฏิบัติเหมือนชุดที่ 2</p>
--	--	--

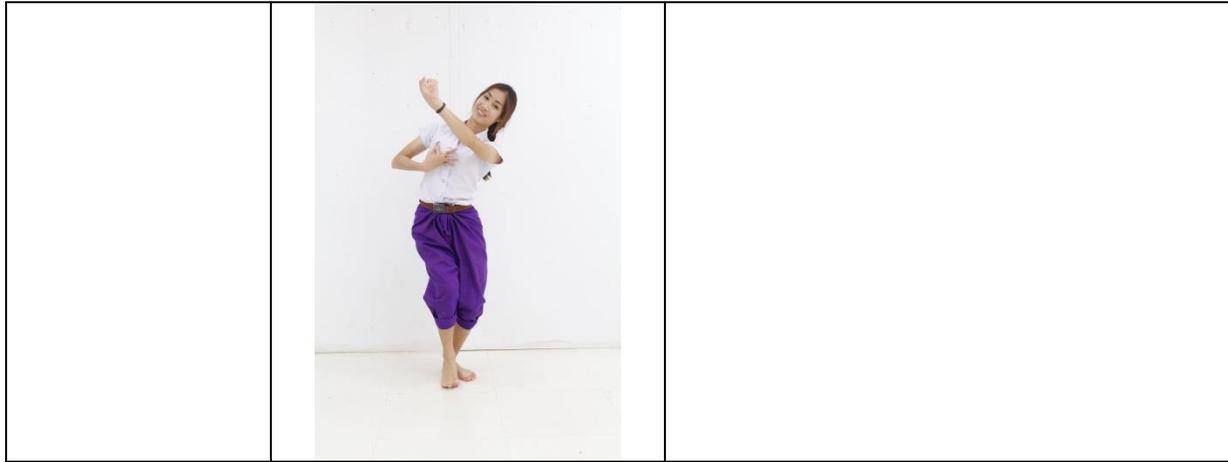


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

29. ชื่อท่ารำ : ก่ายฟ้าตึงสา



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ชุดที่ 1:</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>เท้า: ตะเท้าซ้าย</p> <p>มือ: มือซ้ายวาดออกเป็นวงระดับไหล่ มือขวาจับหงายต่อข้อมือซ้าย</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>เท้า: ตะเท้าซ้าย</p> <p>มือ: ค่อยๆ แยกมือทั้งสองข้างออกจากกัน ในระดับกลาง มือซ้ายจับหงายงอแขน มือขวาดั้งวงงอแขน</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: มือขวาจับกว้างงอแขน มือซ้ายหงายมืองอแขน</p> <p>เท้า: ก้าวซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>มือ: มือซ้ายจับคว้งอแขน มือขวาหงาย มือขวาหงาย ก้าวข้างเท้าขวา ศีรษะ: ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>มือ: มือซ้ายปล่อยจับตั้งวงติดชายพกขวา มือขวาจับคว้งเหนือศีรษะสุดแขนแต่ไม่ตั้ง เท้า: กระดกเท้าซ้าย ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>ชุดที่ 2:</p> <p>เท้า: ย่ำเท้าซ้าย ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>เท้า: ตะเท้าขวา มือขวาคลมมือลงมาตั้งวง ระดับไหล่ มือซ้ายจับหงายต่อข้อมือขวา เท้า: ย่ำเท้าขวา ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>เท้า: ตะเท้าขวา มือ: ค่อยๆ แยกมือทั้งสองข้างออกจากกัน ให้อยู่ในระดับกลาง มือขวาจับหงายอ แขน มือซ้ายเป็นวงอแขน เท้า: ก้าวเท้าซ้าย ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: มือซ้ายจับคว้งอแขน มือขวาหงาย มือขวาหงาย ก้าวข้างเท้าขวา ศีรษะ: ศีรษะ เอียงขวา</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าขวา ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: มือขวาจับคว้งอแขน มือซ้ายหงาย มือซ้ายหงาย ก้าวข้างเท้าซ้าย ศีรษะ: ศีรษะ เอียงซ้าย</p> <p>เท้า: ก้าวข้างเท้าซ้าย ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p>
--	--	--

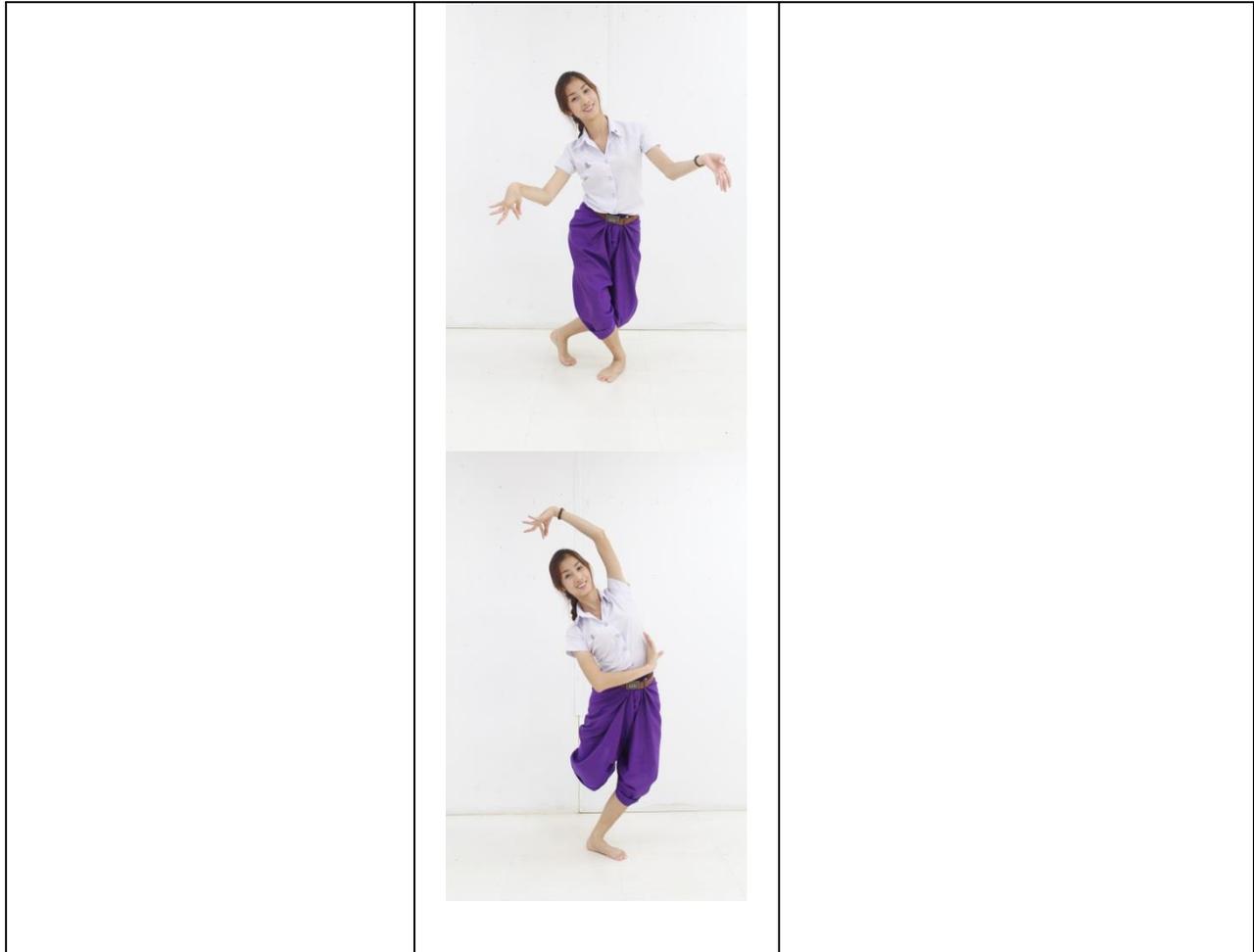


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>มือ: มือขวาคล้ายมือจีบออกต้องวงติด ชายพกซ้าย มือขวาวาดขึ้นเป็นจีบเหนือ ศีรษะสุดแขนแต่ไม่ถึง เท้า: กระทบเท้าขวา ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p>
--	--	--



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

30. ชื่อท่ารำ : ท่าเชื่อม 6 (ตั่งวง จีบอก)



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ครั้งที่ 1 เท้า: วางเท้าขวา ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย มือ: มือซ้ายวาดเป็นวงระดับไหล่เฉียงไปทางขวา มือขวาจีบหงายที่หน้าอกขวากันศอก เท้า: แตะเท้าขวา</p> <p>ครั้งที่ 2 เท้า: ย่ำเท้าขวา ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย มือ: มือขวาวาดเป็นวงระดับไหล่เฉียงไปทางไหล่ซ้าย มือซ้ายจีบหงายครอบหน้าอกซ้าย เท้า: แตะเท้าซ้าย</p> <p>ครั้งที่ 3 ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 1 ครั้งที่ 4 ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 2</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

31. ชื่อท่ารำ : เท็ดไต้ปิติ



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ชุดที่ 1:</p> <p>เท้า: ก้าวข้างเท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: มือซ้ายจับหงายระดับชายพก มือขวาจับหงายระดับปาก</p> <p>เท้า: ก้าวไขว้เท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: วาดมือออกเป็นท่าพาลา มือซ้ายตั้งวงระดับหางคิ้ว</p> <p>เท้า: เดินรอบตัวเองเป็นครึ่งวงกลม เริ่มจากก้าวซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: ลดมือทั้งสองข้างลงในระดับกลาง มือซ้ายจับคว้งอแขน มือขวาหงายมืออแขน</p> <p>เท้า: เท้าขวาก้าวไขว้</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: มือขวาจับคว้งอแขน มือซ้ายหงาย</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>มือจอแขน</p> <p>ทิศ: หันหน้าไปทางทิศขวา</p> <p>เท้า: ก้าวไขว้เท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: แล้วกลับเอียงขวา</p> <p>มือ: มือขวาทำท่าสอดสูงระดับปาก มือซ้ายเท้าเอวเปิดปลายนิ้วมือ ย่อตัวลงเล็กน้อย</p>
--	--	--

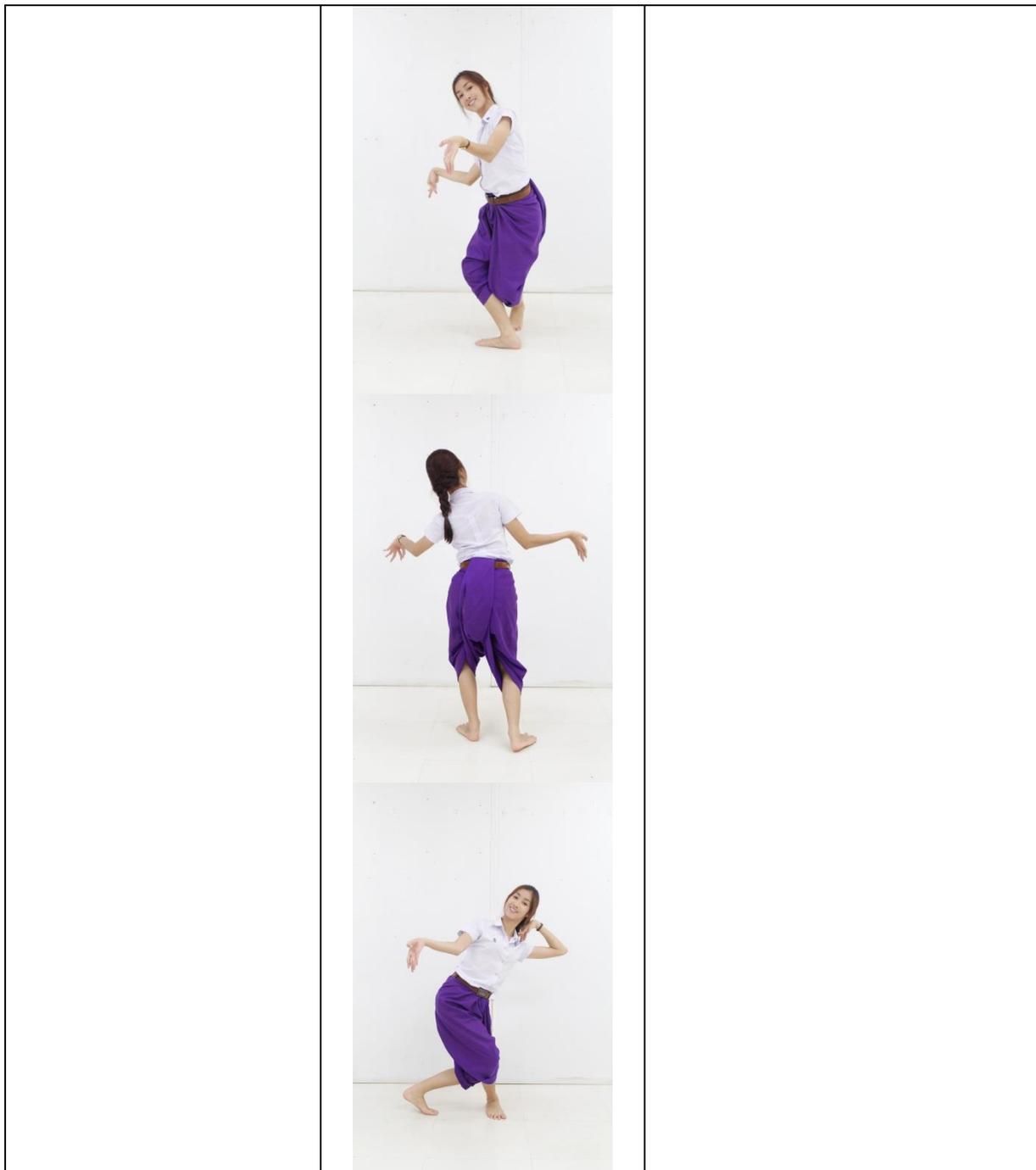


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

		<p>ชุดที่ 2:</p> <p>เท้า: ก้าวข้างเท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือขวาจับหางระดับชายพก มือซ้ายจับหางระดับปาก</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าซ้ายไขว้หน้า</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: วาดมือทั้งสองข้างออกเป็นท่าผาลา</p> <p>มือขวาตั้งวงระดับหางคิ้ว</p> <p>ทิศ: แล้วเดินหมุนตัวเป็นครึ่งวงกลม</p> <p>เท้า: เริ่มจาก ก้าวเท้าขวา</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: แยกมือทั้งสองข้างออกให้อยู่ในระดับกลาง มือขวาจับคว่ำอแนน มือซ้ายหางมืออแนน</p> <p>เท้า: ก้าวเท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือซ้ายจับคว่ำอแนน มือขวาหางมืออแนน</p> <p>ทิศ: หันหน้าไปทางทิศซ้าย</p> <p>เท้า: ยกเท้าขวาขึ้น วางเท้าขวาลง</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวาแล้วกลับเอียงซ้าย</p> <p>มือ: มือซ้ายจับคว่ำต่อไหล่ เปิดไหล่เล็กน้อย มือขวาทำท่างานนอน ย่อตัวลงเล็กน้อย</p>
--	--	--



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

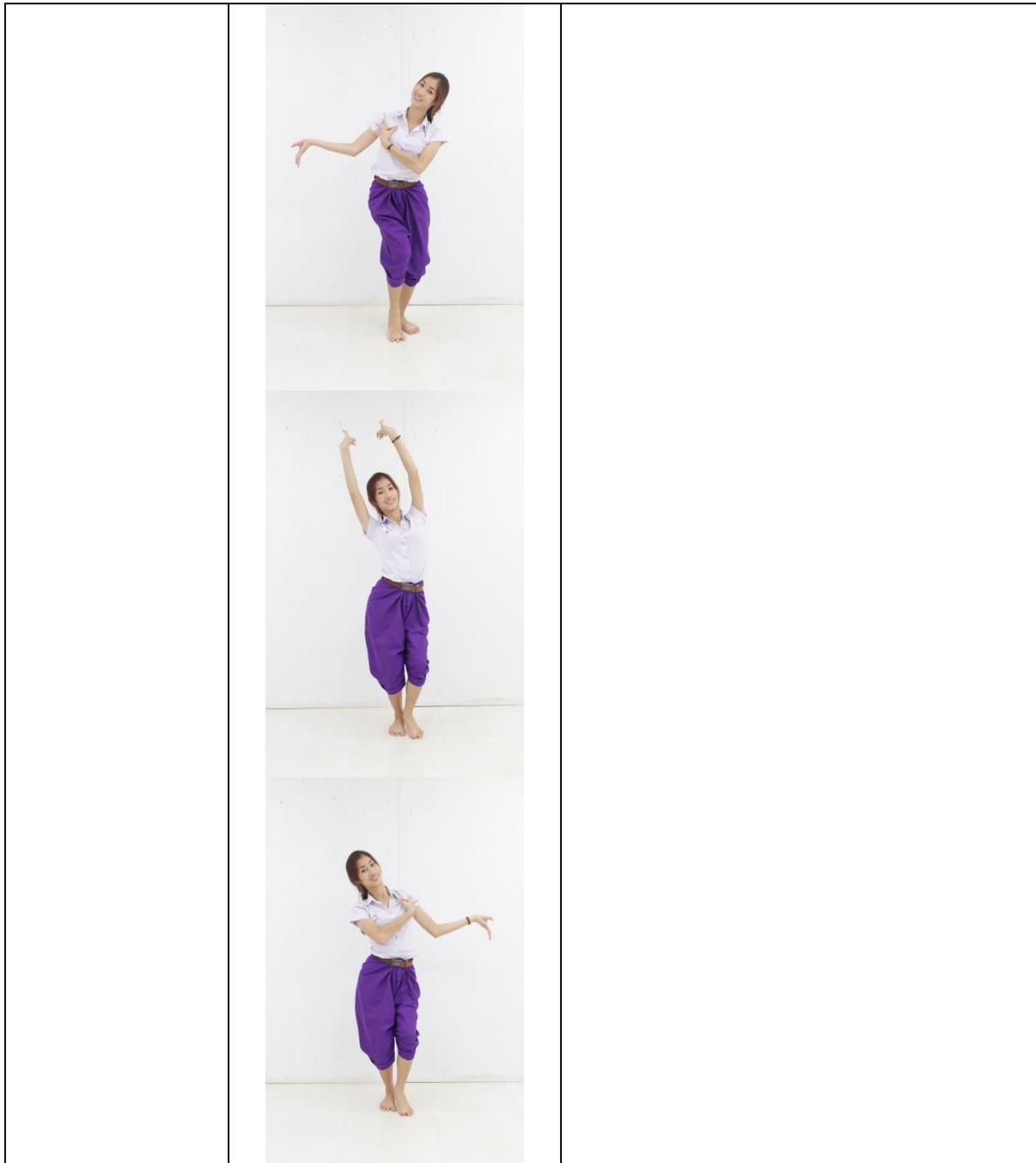
32. ชื่อท่ารำ : ปิดเป่าป่องภัย



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
		<p>ครั้งที่ 1</p> <p>เท้า: ตะเท้าซ้าย</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงขวา</p> <p>มือ: มือขวาจับหงายครอบหน้าอกซ้าย มือซ้ายทำท่านางนอน</p> <p>เท้า: ยกเท้าซ้าย แล้วย่อเท้าขวา</p> <p>มือ: ม้วนจับออกเป็นวง แล้ววาดมือทั้งสองเหนือ</p> <p>ศีรษะ: คู่กัน</p> <p>เท้า: ย่อเท้าซ้าย ตะเท้าขวา</p> <p>มือ: มือซ้ายจับหงายครอบหน้าอกขวา มือขวาเป็นท่านางนอน</p> <p>ศีรษะ: ศีรษะเอียงซ้าย</p> <p>ครั้งที่ 2 ปฏิบัติเหมือนครั้งที่ 1</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

33. ชื่อท่ารำ : จุมสะหรี



เพลง/เนื้อร้อง	รูปเดี่ยว	อธิบายท่ารำ
	 	<p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงขวา มือ: ลดมือทั้งสองข้างลงให้อยู่ในระดับกลาง มือขวาจับคว้างอแขน มือซ้ายหงายมืองอแขน เท้า: ก้าวข้างเท้าขวา</p> <p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงซ้าย เท้า: ก้าวซ้ายไขว้หน้า ถอนเท้าขวาวางหลัง แล้วนั่งคุกเข่าซ้าย ตั้งเข่าขวา</p> <p>ศิริษะ: ศิริษะเอียงขวา มือ: มือขวาวาดจับขึ้นเป็นวงเหนือศิริษะสุดแขน แต่ไม่ตึง มือซ้ายจับหงายครอบหน้าอกซ้าย ศิริษะ: กลับเอียงซ้าย</p>



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3.3.1 ลักษณะ และความหมายของกระบวนท่าพ็อน

ลำดับ	ชื่อท่า	ประเภทท่า	ลักษณะท่า	ความหมาย
1	ทวยเทพยุรยาตร	จิตรกรรม ประติมากรรม	ท่าเดี่ยว	การเดินทางของเทวดา
2	ท่าเชื่อม 1 (ผาลาเพียงไหล่)	นาฏยศัพท์	ท่าเชื่อม	
3	เทวานิมิตร	จิตรกรรม ประติมากรรม	กระบวนท่า	การแสดงอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ของเหล่าเทวดา
4	ท่าเชื่อม 2 (ผาลาจับไหล่หน้าตรง)	นาฏยศัพท์	ท่าเชื่อม	
5	เทवासคูตี	จิตรกรรม ประติมากรรม	ท่าเดี่ยว	เทวดาถวายพระเกียรติแด่องค์ พญางำเมือง
6	ท่าเชื่อม 3 (กลางอัมพรจับคว่ำ)	นาฏศิลป์ไทย	ท่าเชื่อม	
7	กลางอัมพร	นาฏศิลป์ไทย	ท่าเดี่ยว	ความยิ่งใหญ่
8	ผาลาเพียงไหล่	นาฏศิลป์ไทย	ท่าเดี่ยว	องค์พญางำเมือง
9	ประคองอัญชลี	นาฏศิลป์ไทย	ท่าเดี่ยว	ไหว้ระลึกถึงพระเกียรติคุณ
10	เฉิดฉิน	นาฏศิลป์ไทย	ท่าเดี่ยว	ความรุ่งเรือง
11	พรหมสี่หน้า	นาฏศิลป์ไทย	ท่าเดี่ยว	บารมีแผ่ไพศาล
12	ท่าเชื่อม 4 (ตั้งวง จับอก)		ท่าเชื่อม	
13	เทพพนมเหนือเกล้า	นาฏศิลป์ไทย	ท่าเดี่ยว	ไหว้สักการะ
14	นคราภูกามยาว	นาฏศิลป์ไทย	ท่าเดี่ยว	เมืองภูกามยาว หรือ เมือง พะเยา
15	ม่วนนอกม่วนใจ๋	นาฏศิลป์ไทย	ท่าเดี่ยว	
16	พิศมัยเรียงหมอน	นาฏศิลป์ไทย	ท่าเดี่ยว	
17	จุมสะหรี	จิตรกรรม ประติมากรรม	ท่าเดี่ยว	จุมสะหรี



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

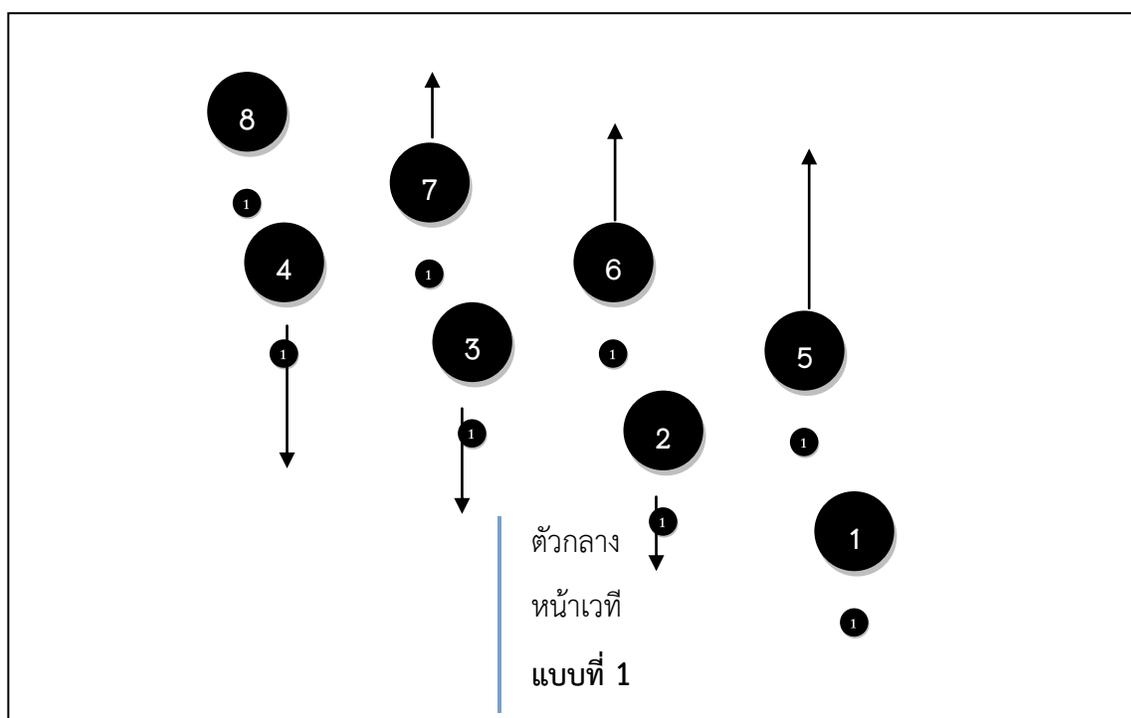
ลำดับ	ชื่อท่า	ประเภทท่า	ลักษณะท่า	ความหมาย
18	ทเวะยาตรา	จิตรกรรม ประติมากรรม	กระบวนท่า	การเดินทางมาของเทวดาเพื่อมาชุมนุม
19	วันทาบัวบาน	นาฏศิลป์ล้านนา	กระบวนท่า	การสักการะด้วยดอกบัว
20	มาลาเหนือเกล้า	นาฏศิลป์ล้านนา	กระบวนท่า	การบูชาด้วยดอกไม้อันเป็นมงคล
21	จ้ยยะมงคล	จิตรกรรม ประติมากรรม	กระบวนท่า	การอำนวยการ
22	จตุรทิศดิงสา	จิตรกรรม ประติมากรรม	กระบวนท่า	การอัญเชิญพรอันประเสริฐทั้ง 4 ทิศ
23	ปทุมมาแอ่นพ้อง	ท่าพ้องล้านนา	กระบวนท่า	ความงามของดอกบัว ดุจพระคุณของพญางำเมือง อันประเสริฐ
24	ท่าเชื่อม 5 (ผาลาจีบไหล่ด้านข้าง)	นาฏศิลป์ล้านนา	ท่าเชื่อม	
25	ประสาธน์พรพิศสถาน	นาฏศิลป์ล้านนา	กระบวนท่า	การอวยพรด้วยแรงอธิฐาน ประสาธน์พรอันประเสริฐของ เหล่าเทวดา
26	เหาะเหิรชานฟ้า	นาฏศิลป์ล้านนา	กระบวนท่า	การร่ายรำด้วยการเหาะไปบน วิมานบนสรวงสวรรค์
27	พิศุทธิ์ศรีธธา	นาฏศิลป์ไทย	กระบวนท่า	ความศรัทธาต่อพญางำเมืองด้วย ดวงจิตอันบริสุทธิ์
28	กายฟ้าดิงสา	จิตรกรรม ประติมากรรม	กระบวนท่า	การแสดงความยิ่งใหญ่ของบารมี ที่คุ้มครองชาวพะเยา ของพญางำเมือง
29	เทิดไท้ปิติ	นาฏศิลป์ไทย	กระบวนท่า	การถวายสดุดีบารมีแห่ง พญางำเมืองด้วยความสุขใจ
30	ปิดเป่าป้องภัย	นาฏศิลป์ล้านนา	กระบวนท่า	การปิดเป่าสิ่งชั่วร้ายอัปมงคล



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

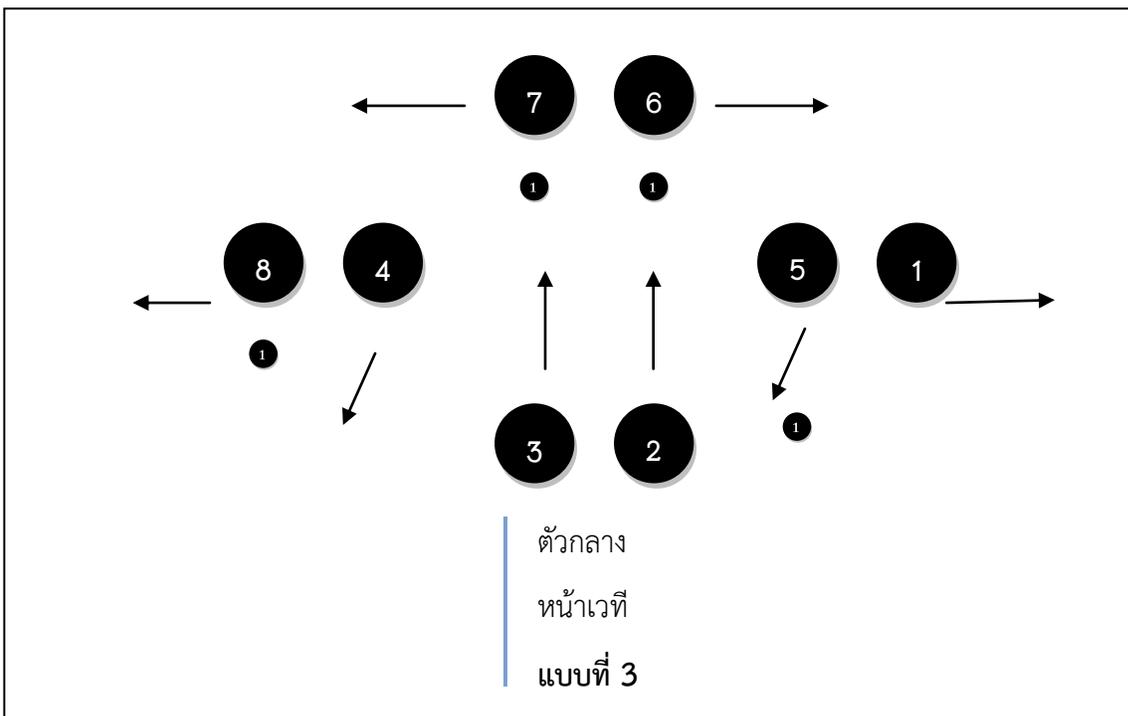
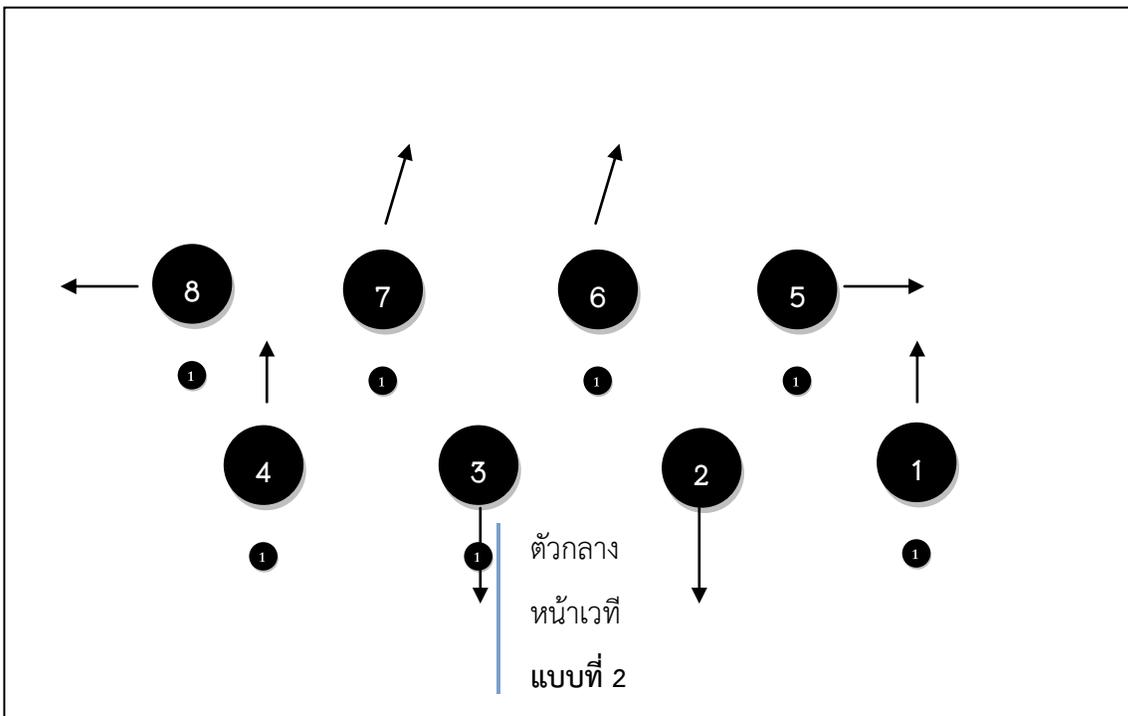
3.3.2 รูปแบบการแปรแถว

การแสดงชุดนี้มีผู้แสดงจำนวน 8 คน จำเป็นต้องมีการแปรแถวเพื่อให้การแสดงดูมีความหลากหลาย ไม่น่าเบื่อ โดยการแปรแถวจะการแปรแบบเชื่องช้า อ่อนช้อยคล้ายการเคลื่อนไหวของเทวดา ซึ่งมีด้วยกัน 12 แถว ดังนี้



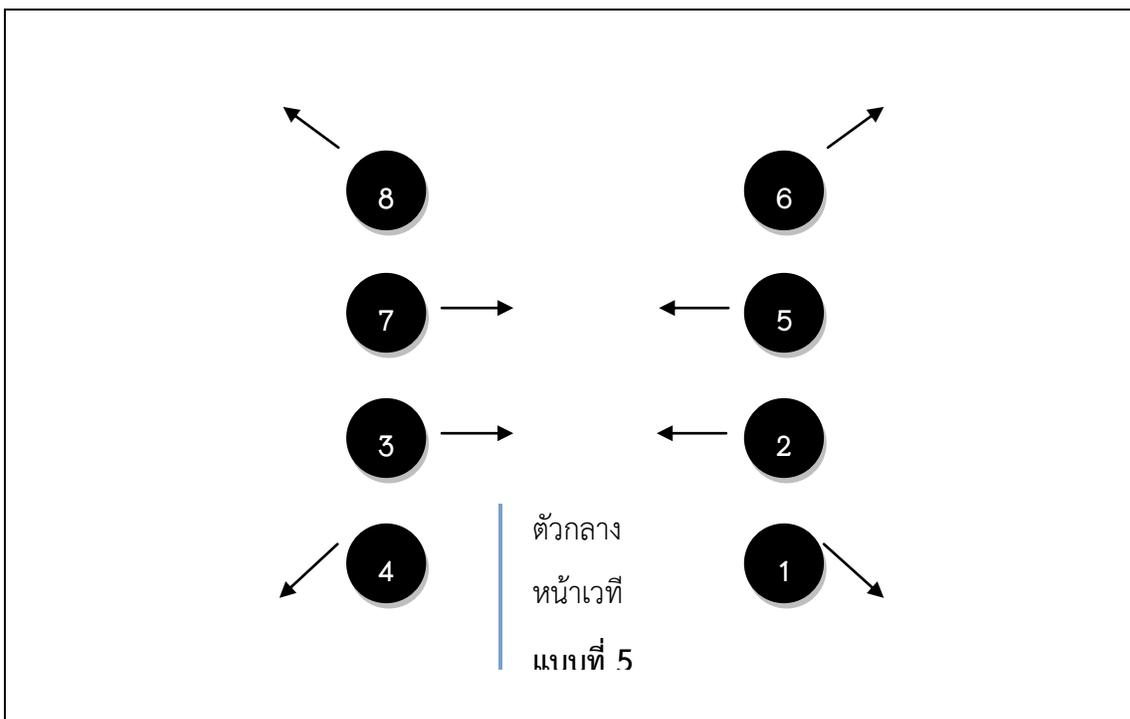
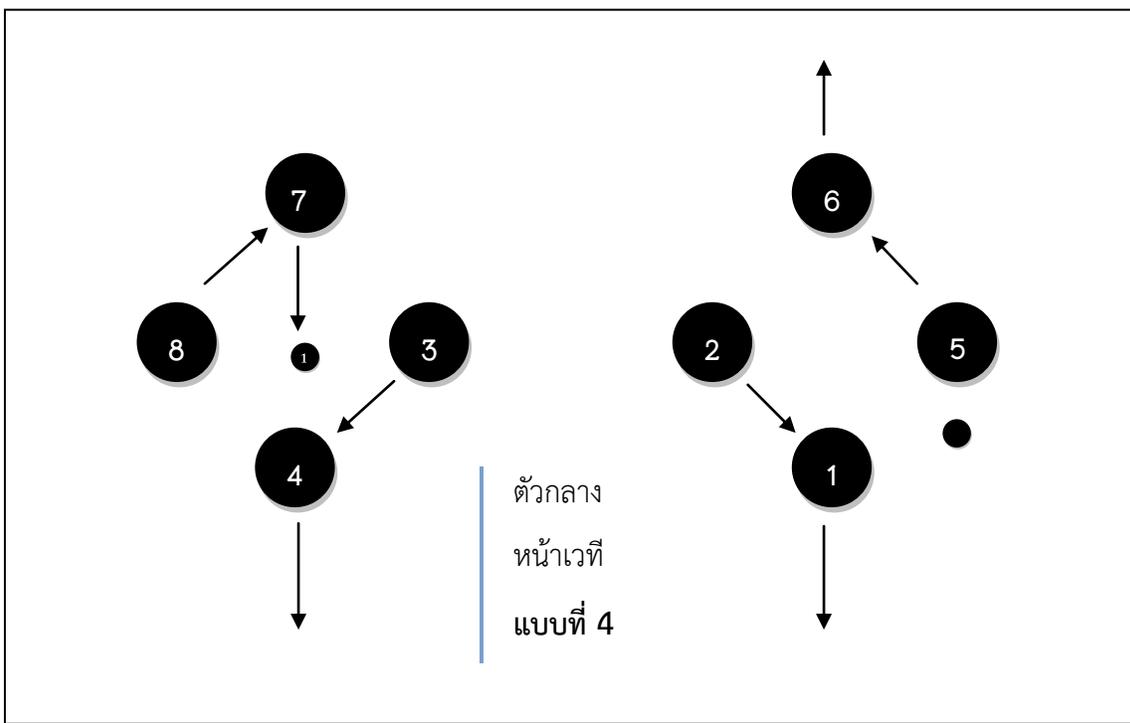


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



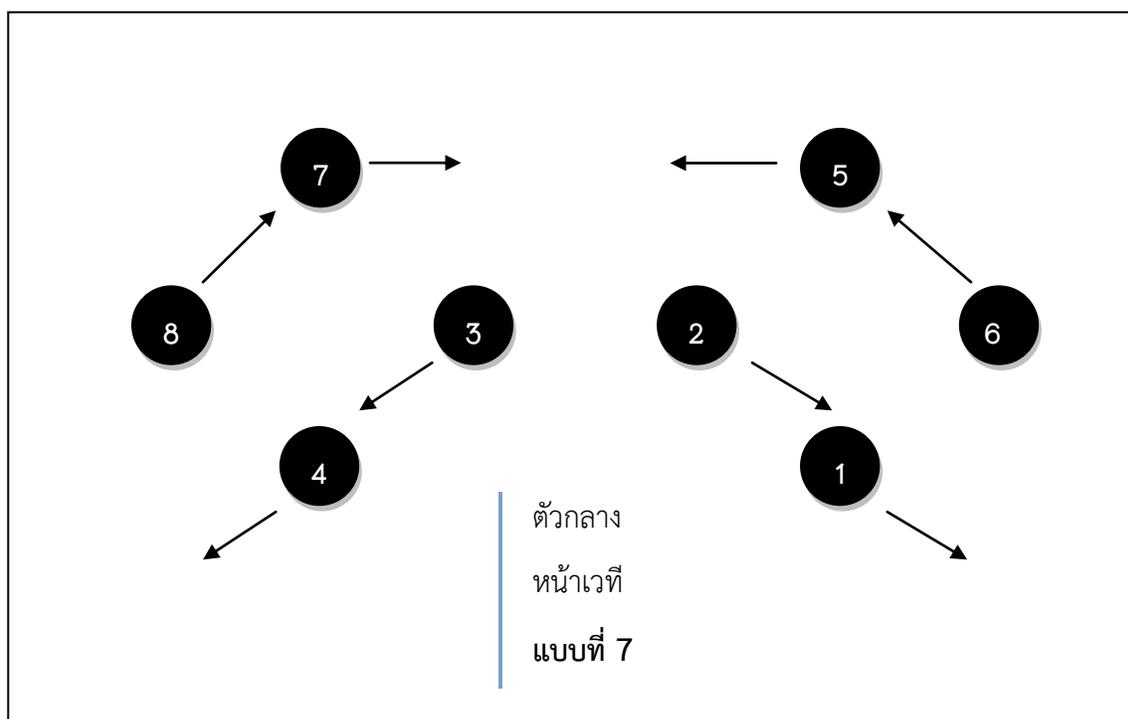
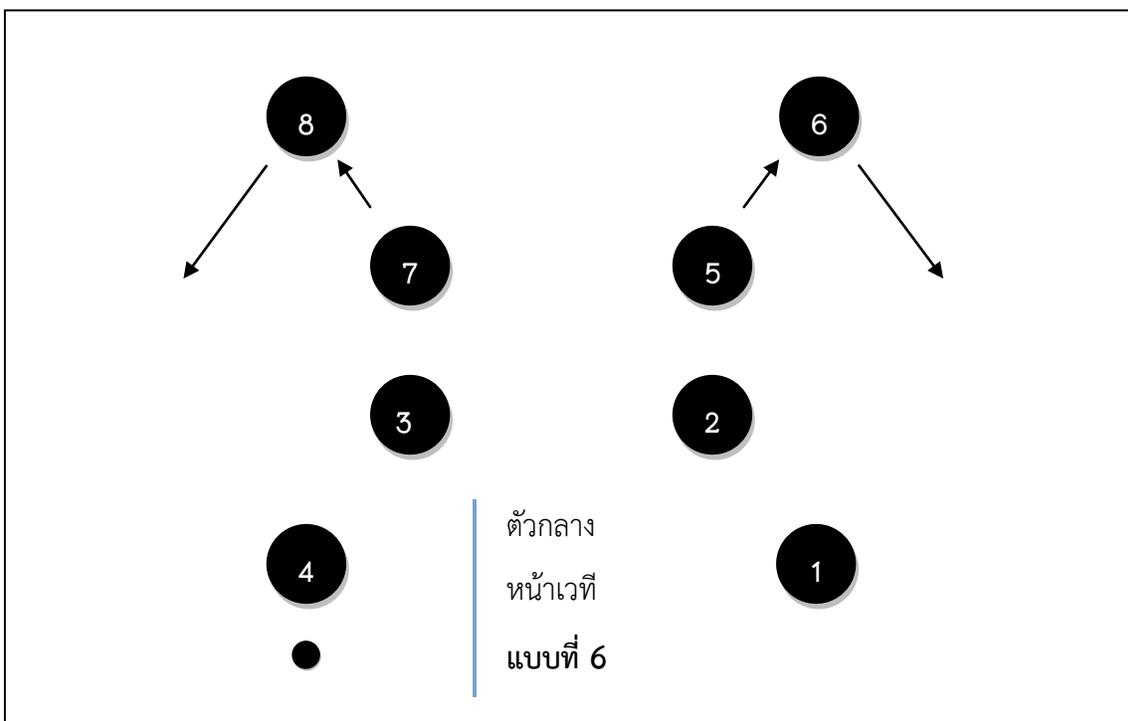


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



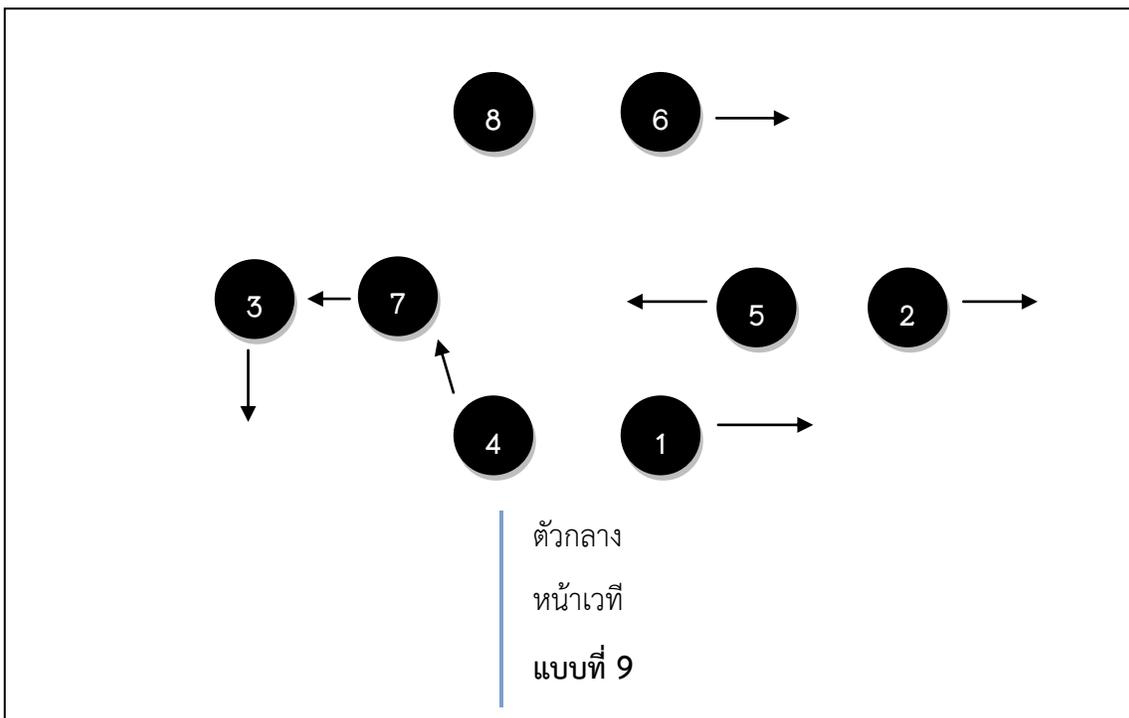
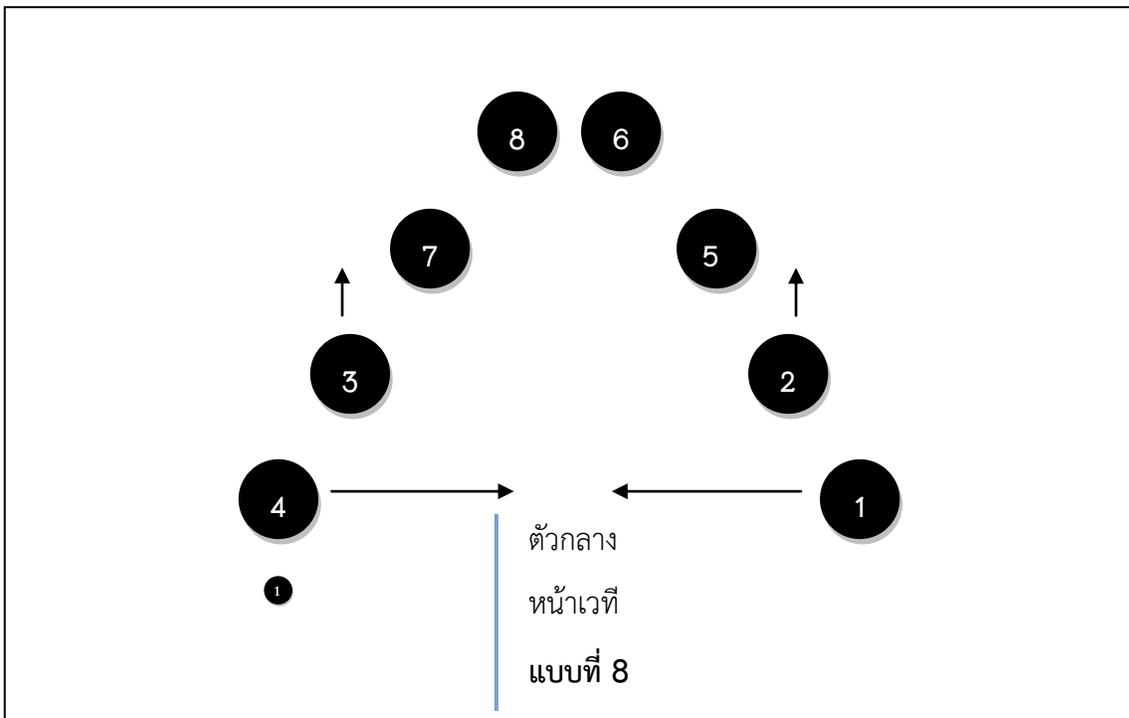


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



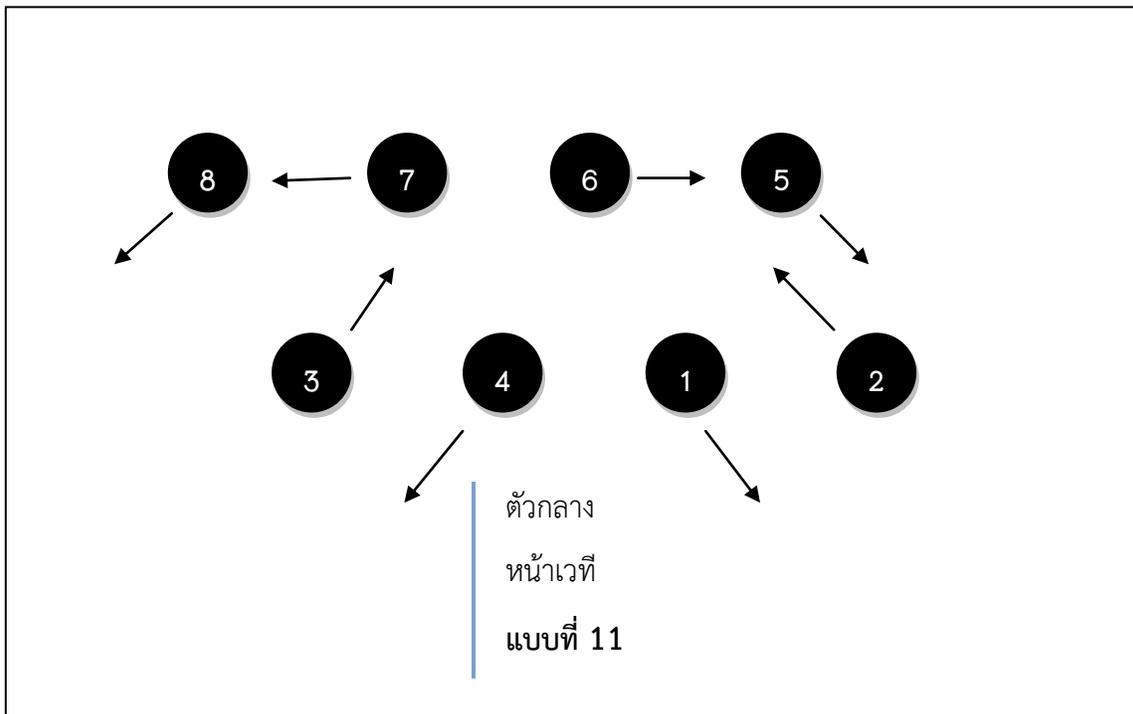
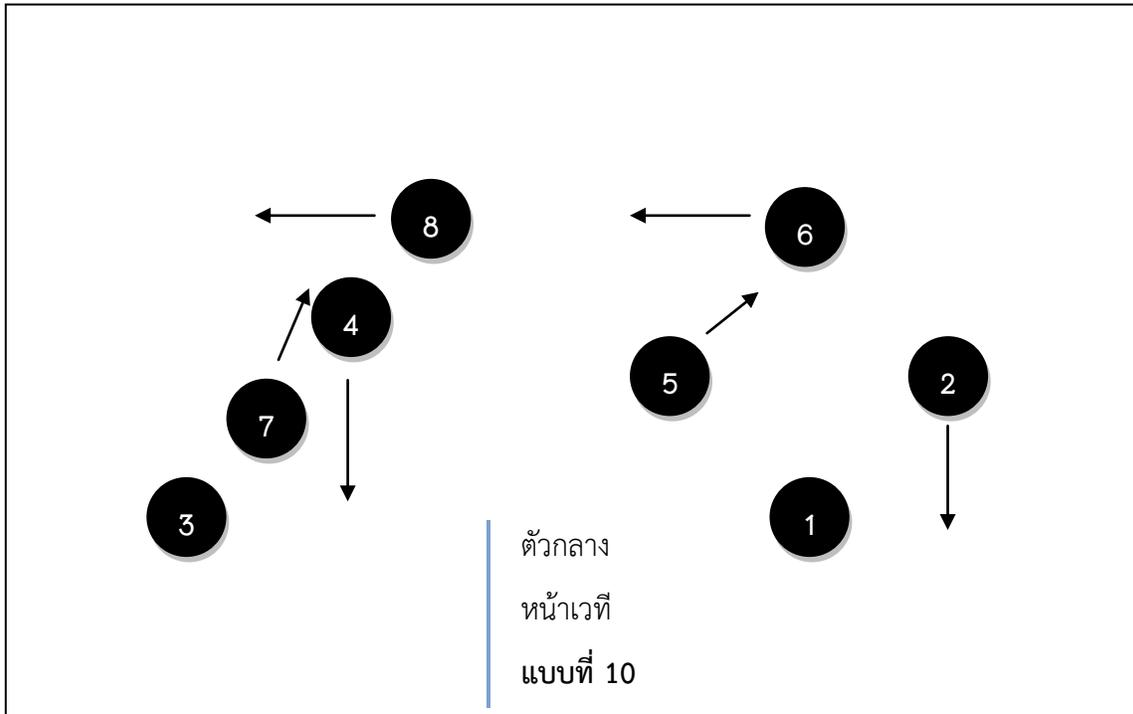


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



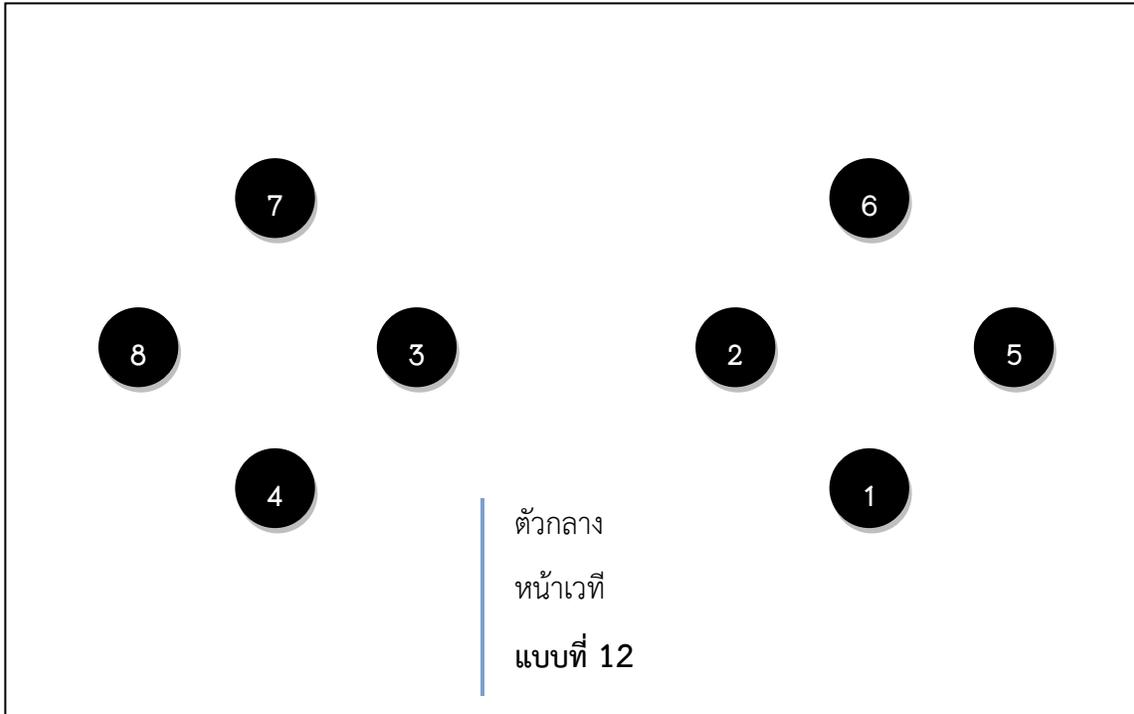


สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ





สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3.3.3 การคัดเลือกผู้แสดงและฝึกซ้อมการแสดง

3.3.4.1 การคัดเลือกผู้แสดง

การคัดเลือกผู้แสดงตามหลักทางด้านนาฏศิลป์ไทยจะคัดเลือกจากการใช้ผู้แสดงชายจริงและหญิงแท้ตามลักษณะของชุดการแสดง แต่สำหรับการคัดเลือกผู้แสดงชุดฟ้อนไหว้สาพญางำเมือง จะมีการคัดเลือกผู้แสดงที่ต่างจากปกติ เนื่องจาก ข้อมูลการสร้างสรรคผลงานชุดนี้ได้นำศึกษา จากงานศิลปกรรมล้านนา ประกอบกับแนวความคิดทางล้านนาอีกเรื่อง กายทิพย์ของเทวดา คือ เทวดาไม่ปรากฏสภาวะทางเพศว่าเป็นบุรุษเพศหรือสตรีเพศ ฉะนั้นการคัดเลือกผู้แสดงจะสามารถคัดเลือกได้ทั้งบุรุษเพศหรือสตรีเพศ

ตามที่ได้กล่าวมาในข้างต้น เรื่องแนวความคิดกายทิพย์ของเทวดา ฉะนั้นจึงส่งผลในการเลือกนักแสดง 2 ลักษณะ คือ

1.นักแสดงแบบบุรุษเพศ โดยเลือกนักแสดงให้มีลักษณะดังนี้ ใบหน้ารูปไข่ จมูกโด่ง ตากลมโต คอระหง มืออ่อน รูปร่างสูงโปร่ง (ละครตัวพระ) ซึ่งจะเลือกให้มีทรวดทรงออรชรคล้ายสตรีเพศ

2.นักแสดงแบบสตรีเพศ จะเลือกโดยให้มีลักษณะใกล้เคียงกับนักแสดงบุรุษเพศ แต่อาจจะ มีลักษณะรูปร่างเล็กกว่าเล็กน้อย

ทั้งนี้การคัดเลือกนักแสดงทั้งสองลักษณะ ไม่ได้กำหนดรูปแบบที่ตายตัว สามารถพิจารณาจากองค์ประกอบทางสรีระโดยรวมได้ ซึ่งผู้แสดงทั้งหมดจะลักษณะที่สอดคล้องกันตามรูปแบบของการแสดงในลักษณะการฟ้อนที่เป็นหมวดหมู่ ทำให้ผู้แสดงมีลักษณะรวมที่คล้ายคลึงกันทั้งหมด

สำหรับการแสดงชุดนี้ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้แสดงเป็นเพศหญิงทั้งหมด เนื่องจากเพศหญิงเมื่อทำการมีการรำที่อ่อนช้อยสื่อถึงอารมณ์ได้มากเพศชาย นอกจากนี้ทักษะของผู้แสดงก็เป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ ต้องคัดเลือกผู้แสดงที่มีทักษะทางด้าน นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์ล้านนา เนื่องจากในกระบวนการทำฟ้อน จะมีทั้งนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์ล้านนา ผสมผสานอยู่ทั้งต้องคัดเลือกผู้ที่มีทักษะ ความชำนาญเท่าๆ กันเพื่อให้การแสดง สมดุล ไม่เกิดจุดเด่น หรือจุดด้อยในการแสดง



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

3.3.4.2 ฝึกซ้อมการแสดง

การฝึกซ้อมนักแสดง ได้ตระหนักถึงนักแสดงเป็นสำคัญ คือ ก่อนการฝึกซ้อมจะเริ่มด้วยการอธิบายข้อมูลที่เกิดจากศึกษาค้นคว้า ความต้องการทางกายภาพร่วมของชุดฟ้อนไหว้สาพญางำเมืองของผู้วิจัย เพื่อให้เข้าใจตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้แสดง นับว่าเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง

ผู้สร้างสรรค์ได้แบ่งช่วงการฝึกซ้อมตามแบบสากลเนื่องจากเป็นขั้นตอนการฝึกซ้อมนี้เป็นประโยชน์และช่วยให้นักแสดงได้สามารถปรับความรู้และพละกำลังสำหรับการฝึกซ้อมได้เป็นอย่างดี ขั้นตอนการฝึกซ้อมจะแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ

1. การอบอุ่นร่างกายและเตรียมความพร้อม (Warm up)
2. การฝึกซ้อมและต่อกระบวนท่าฟ้อน (Practice)
3. การผ่อนคลายและสรุปการฝึกซ้อม (Cool down)

1. การอบอุ่นร่างกายและเตรียมความพร้อม (Warm up)

การอบอุ่นร่างกายและการเตรียมความพร้อมนี้ จัดว่าเป็นเรื่องสำคัญเนื่องจากการทำให้นักแสดงจะได้ทำการปรับสภาพให้เหมาะสม เพราะนักแสดงอาจจะเพิ่งเดินทางมาถึงซึ่งทำให้ร่างกายทำงานหนัก และเมื่อฝึกซ้อมทันทีอาจจะทำให้กล้ามเนื้อเกิดการทำงานหนัก แม้กระทั่งการหยุดพักเป็นเวลานานแล้วฝึกซ้อมทันทีอาจเกินไปจนเกิดสภาวะตะคริว ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบระหว่างการฝึกซ้อมในลำดับต่อไป

2. การฝึกซ้อมและต่อกระบวนท่าฟ้อน (Practice)

การฝึกซ้อมและการต่อกระบวนท่าฟ้อนนี้ นับว่าเป็นประเด็นสำคัญซึ่งนักแสดงต้องตั้งใจและสมาธิในการจดจำกระบวนท่าฟ้อน และการจัดวางสรีระตามที่ผู้สร้างสรรค์ได้อธิบายทำความเข้าใจเบื้องต้นก่อนการฝึกซ้อม

3. การผ่อนคลายและสรุปการฝึกซ้อม (Cool down)

เมื่อนักแสดงและผู้สร้างสรรค์ได้ถ่ายทอดและต่อกระบวนท่าฟ้อนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทั้งผู้สร้างสรรค์และนักแสดงจะทำผ่อนคลายสรีระที่เกิดการทำงานหนักจากการฝึกซ้อม และระหว่างการผ่อนคลายยังเป็น



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การพูดคุยเพื่อสรุปการฝึกซ้อมทั้งงานด้านปัญหาหรือแม้กระทั่งการตกลงหลังการฝึกซ้อม เพื่อให้การฝึกซ้อมเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การแบ่งการฝึกซ้อมตามขั้นตอนต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยและผู้แสดงต้องทำการตกลงเวลาเรื่องการฝึกซ้อมที่สม่ำเสมอ จะช่วยเพิ่มเป็นการเพิ่มทักษะความชำนาญให้กับผู้แสดง เมื่อผู้แสดงชำนาญแล้วจะเกิดลีลา และอารมณ์ ทำให้การแสดงความสมบูรณ์ มีอรรถรสมากยิ่งขึ้น

สรุปบทที่ 3

ด้านสร้างสรรค์กระบวนการบวบท่าฟ้อนผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากนายอริน พูลเกษม ศิลปินพื้นบ้านล้านนาผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในการฟ้อนล้านนาประเภทต่างๆ เป็นผู้ออกแบบท่ารำต้นแบบรวมถึงนายรัตนะ ตาแปง อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปการแสดง มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้ที่เชี่ยวชาญ และความชำนาญในนาฏศิลป์ล้านนา เนื่องจากเป็นลูกศิษย์เอกแม่ครูบัวเรียว รัตนมณีภรณ์ บุตรสาวพ่อครูกุญ สุภาวสิทธิ์ ผู้สร้างสรรค์ฟ้อนสาวไหม เป็นแม่แบบท่านาฏศิลป์ล้านนาในครั้งนี้

ขั้นตอนการสร้างสรรค์กระบวนการบวบท่าฟ้อน ได้มีการกำหนดแนวคิดเป็นการฟ้อนของเทวดาทรงเครื่องแบบล้านนา โดยศึกษาต้นแบบจากระบอบาโบราณคดี ทั้ง 5 ชุดได้แก่ ระบำทวารวดี ระบำศรีวิชัย ระบำลพบุรี ระบำเชียงแสน และสุโขทัย เนื่องจากมีกระบวนการรำต้นแบบจากจิตรกรรมและประติมากรรมเช่นกัน ในการออกแบบร่างได้ออกแบบท่าทางต่างๆที่สื่อถึงการเคลื่อนไหวของเป็นเทพ หรือเทวดา การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์ล้านนาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดอรรถรสในการแสดงเพิ่มขึ้น มีการพัฒนาและประกอบสร้างกระบวนการบวบท่าฟ้อนโดยมีการปรับท่าทางให้สมดุลขึ้น

จากกระบวนการบวบท่าฟ้อนที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น 33 ท่า ผู้วิจัยจึงได้ตั้งชื่อให้กับท่ารำต่างๆ พร้อมความหมายในแต่ละกระบวนการที่มีความหมายในอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การบูชา สักการะ และอำนวยการพรแต่พญาเจ้าเมือง ประกอบไปด้วยท่าฟ้อน 3 ประเภท คือ ท่าเดี่ยว กระบวนท่า และท่าเชื่อม โดยลักษณะการฟ้อนแบบท่าเดี่ยวจะเป็นการรำตีตามบทกลอน ส่วนลักษณะการฟ้อนแบบกระบวนท่าเป็นการรำรำสลับกับท่าเชื่อมในแต่ละท่วงทำนอง

การแปรแถวในการแสดงชุดนี้มีผู้แสดงจำนวน 8 คน จำเป็นต้องมีการแปรแถวเพื่อให้การแสดงดูมีความหลากหลาย ไม่น่าเบื่อ โดยการแปรแถวจะการแปรแบบเชื่องช้า อ่อนช้อยคล้ายการเคลื่อนไหวของเทวดาซึ่งมีด้วยกัน 12 แถว



สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สำหรับการแสดงชุดนี้ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้แสดงเป็นเพศหญิงทั้งหมด เนื่องจากเพศหญิงเมื่อทำการมีการรำที่อ่อนช้อยสื่อถึงอารมณ์ได้มากเพศชาย ทั้งนี้ผู้แสดงที่คัดเลือกต้องมีความชำนาญทั้งนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์ล้านนา เนื่องจากการแสดงชุดนี้มีการผสมผสานนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์ล้านนา และการแสดงชุดนี้มีลักษณะการแสดงเป็นการแสดงหมู่ ผู้แสดงที่คัดเลือกมาจึงต้องรูปร่าง ส่วนสูง ไกล่เคียงกัน เพื่อให้การแสดงดูกลมกลืนกัน

การฝึกซ้อมการแสดงกำหนดการแสดงออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การอบอุ่นร่างกายเพื่อให้ผู้แสดงมีการปรับสภาพร่างกาย การฝึกซ้อมและต่อกระบวนการท่ารำโดยการจัดวางสระระของผู้แสดง และการผ่อนคลาย เพื่อให้ผู้แสดงผ่อนคลายจากการฝึกซ้อม ทั้งนี้การฝึกซ้อมนั้นจะได้ประสิทธิภาพสูงสุดต้องมีความสม่ำเสมอเพื่อให้ร่างกายมีความเคยชิน

ในบทต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงการงานนำเสนอผลงาน และการประเมินผลงานจากผู้บริหารจังหวัดพะเยา ผู้ทรงคุณวุฒิ ประชาชนทั่วไป และองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์งานในครั้งนี้